

השיכור שנל מחנה יהודה

והשלג שהפך למקפיא אנושי

לקראת שבוע מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 214

פנינים לפרשת תצוה

הנה ידוע ומפורסם לכל באי עולם אודות מגיפת ה'קורונה' המשתוללת בימים אלו, כשמקורה היא במדינת סין, ובימים אלו סין 'סגורה ומסוגרת' ואין מי שיעז להיכנס אליה, ואף בעלי העסקים מרחיקים עצמם ממקום הסכנה כמו מאש... ובאמת אם תתמה בפני כל אחד מהם, כיצד תשב בשלווה בביתך והרי בוער בך 'צורך פרנסה'...

מאוצרותיו של הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על השמחה והאמונה

משוכנס אדר מרבים בשמחה

ראשם ורובם 'לשמוע אל הרינה ואל התפילה'; בהמשך יאמר דברי צחות המעלים שחוק וככה יעלו עוד שלושים קומות, ובחלק השלישי יתכבד לוי להשמיע מדברותיו עד שיגיעו בשעה טובה ומוצלחת אל מקום שהותם בקומה התשיעית.

ואכן כך עשו - ראובן הנעים להם את החלק הראשון ועלו 'בנקל' שלושים קומות, לאחריו פתח שמעון במליצות ודברי שחוק ולא הרגישו באימוץ הרגל, ולבסוף החל לוי לדרוש עד שהגיע לקומה השמונים ונסתם לו המעיין... ולא עלה על זכרוננו שום מימרא נאה, ווארט' חזק או מעשה הגון... וביקש מהם: "הזכירו לי משהו כדי

מעשה בשלושה אחים שותפים שנסעו לצורך 'עסק' המשותף למדינת סין הרחוקה. ויהי בבואם תרו אחר 'בית מלון' לשכור לעצמם מיטה, כיסא, שולחן ומנורה, ולא מצאו רק חדר בקומה התשיעים. בלית ברירה סברו וקיבלו. והנה, בכל ימות השבוע השתמשו במעלית (עליוועטער) אשר עמה "יעלו שמים יירדו תהומות" במהירות עצומה, אך בפניא דמעלי שבתא יצאו מבית מלונם להתפלל בביהמ"ד דמתא מנחה, קבלת שבת ומעריב, ומשחזרו מצאו עצמם אובדי עצות - 'כיצד הרגל', כיצד יעלו עתה תשעים קומות הבנין ברגל, שהרי לא ייתכן לחלל שבת ולעלות במעלית. וכך עמדו בקומת המבוא הנקראת 'לובי' חסרי אונים, כיצד יישאו אותם רגליהם עד השמים, והיאך יהא ביכולתם להתאמץ ולהתייגע כל כך...

עד שנמלכו ביניהם כי הנה חנן ה' כל אחד מהם בכשרון נדיר, ראובן נתברך בקול ערב המושך אחריו בשירתו וזמרתו את כל השומעים עד שאינם מרגישים בין ימינם לשמאלם; לעומתו, שמעון יחיד מומחה בלספר מילתא דבדיחותא; ואילו לוי הוא פה מפיק מרגליות, וכיד ה' הטובה עליו יודע להמחיש ולצייר את כל דבריו מתוך חיות ומתיקות עד שלוקח את קהל השומעים ל'מחוזות אחרים'... וקבעו ביניהם, שראובן יפצח בשירה וקול זמרה בכל הילוך שלושים הקומות הראשונות, וממילא לא ירגישו במאמץ העלייה כי יהיו עסוקים

המשך בעמוד 30

הרב אלישיב השיב על כך באמצעות מעשה שאירע בירושלים לפני עשרות שנים: יהודי יקר וירא שמים יצא ל'שוק מחנה יהודה' ביום חמישי כדי לרכוש את מצרכי השבת ולא חזר בפרק זמן סביר. בני ביתו דאגו לשלומם והחלו לחפש אחריו. לאחר שעות של חיפושים, נמצא האיש כשהוא שרוע על הרצפה שיכור מיין...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"קִימוּ וְקַבְּלוּ הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם" (אסתר ט', כ"ז)

דבר נפלא אמר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של 'רמת אלחנן' בבני ברק, בשם חותנו, עמוד ההוראה, מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל:

הגמרא במסכת יומא (לה:): אומרת: "אמרו עליו על הלל הזקן שבכל יום ויום היה משתכר בחצי דינר. חציו היה נותן לשומר בית המדרש, וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו. פעם אחת לא מצא דינר להשתכר, ולא הניחו שומר בית המדרש להיכנס פנימה. עלה ונתלה וישב על פי ארובה כדי לשמוע דברי אלוקים חיים מפי שמעיה ואבטליון.

"אמרו: אותו היום ערב שבת היה, ותקופת טבת הייתה וירד עליו שלג מן השמים. כשעלה עמוד השחר אמר לו שמעיה לאבטליון: 'אבטליון אחי! בכל יום הבית מאיר והיום אפל, שמא יום המעונן הוא?'. הציצו עיניהן וראו דמות אדם בארובה, עלו ומצאו עליו רום שלוש אמות שלג. פרקוהו, רחצוהו, סכוהו, והושיבוהו כנגד המדורה. אמרו: ראוי זה לחלל עליו את השבת."

בהזדמנות מסוימת נשאל מרן הרב אלישיב זצוק"ל, לכאורה כיצד יכול היה הלל להתיר את דמו למות, הלא זה פיקוח נפש לכל דבר - וכי לא ידע שכאשר ישכב במזג אוויר כה סוער תחת כיפת השמים הוא עלול לקפוא?

השיב על כך הרב אלישיב באמצעות מעשה שאירע בירושלים לפני עשרות שנים:

יהודי יקר וירא שמים יצא ל'שוק מחנה יהודה' ביום חמישי אחר הצהרים כדי לרכוש את מצרכי השבת ולא חזר בפרק זמן סביר. בני ביתו דאגו לשלומם והחלו לחפש אחריו. לאחר שעות של חיפושים שנמשכו אל תוך השעות הקטנות של הלילה, נמצא האיש באחד מבתי המרזח בשוק כשהוא שרוע על הרצפה שיכור מיין...

בני משפחתו הוכו בתדהמה כשמעו היכן נמצא אביהם, והתקשו לעכל את העובדה כי איש ישר דרך ירא שמים ובעל בעמיו כמותו - ימצא כשיכור כאחד הריקים בבית מרזח? הנהגה שאינה הולמת אותו ובוודאי שאינו רגיל בה...

משנתפכח מיינו התגלה הסוד. הוא סיפר שכשיצא מהבית לכיוון

השוק היה לו קר מאד, וכשראה בצד הדרך בית מרזח החליט להיכנס אליו ללגום בו כוסית קטנה של יין שרף להחם בה את גופו. הוא חשב לעצמו ובצדק כי כוסית אחת קטנה ודאי לא תשפיע עליו להשתכר. אולם כשראה שהיין מיטיב לו וגופו הוחם ביקש לקנות "רק עוד כוסית אחת", ובאמת לא התכוון ליותר ממנה, אולם כשגמר לשתותה חשקה נפשו בעוד כוסית ולאחריה בעוד כוסית... כך נגרר לקנות עוד ועוד, והתוצאה הסופית הייתה מציאתו שרוע ברצפת בית המרזח כשיכור מוחלט...

כך היה גם אצל הלל הזקן, הסביר הרב אלישיב. וכי יעלה על הדעת שהלל הזקן אכן עלה על הארובה על מנת להיות שם שעה ארוכה עד שיצטרפו לפנות מעל גבו שלוש אמות של שלג?! ודאי שלא! הדבר אסור על פי הלכה, וודאי שלא התכוון להמרות את פי ההלכה בזה.

אלא שאהבת התורה העצומה שבערה בו היא זו שגרמה לו להישאר להאזין לשיעור בצורה כזאת. בתחילה הוא נתלה על הארובה להאזין לשיעור בכוונה לשהות שם רק מספר דקות בודדות, לשמוע רק את חמש הדקות הראשונות של השיעור ותו לא. אך לפתע הוא שמע את אחד התלמידים מקשה על השיעור, וחשב לעצמו להמתין רק עוד רגע כדי לשמוע גם את התשובה, ואז רק עוד רגע לשמוע כיצד שמעיה ואבטליון מסבירים נקודה פלונית ודחייה אלמונית...

בו אוחזים יישארו רק שתיים-שלוש דקות... האם שווה לכם כל המאמץ הגדול הכרוך בכך אך ורק בשביל שתיים-שלוש דקות?". חיוך רחב התפשט על פניו של רבי שלמה, ובחן ונועם השיב לי תשובה מאלפת שמהווה יסוד במלחמת היצר המלווה את האדם דבר יום ביומו:

"נכון שלפעמים נותרות רק שתי דקות ללמוד מוסר, אבל הבה ואומר לך מדוע אני בכל זאת מתאמץ לעלות. ראה זה פלא, במשך כל הבוקר של יום שישי אינני מקבל שום טלפונים מיוחדים, אך תמיד בדיוק בשעה המיועדת בה אני מתכוון לצאת ללמוד מוסר בבית המשגיח באים כל מיני טלפונים שונים עם שאלות דחופות שאינן סובלות דחוי.

"וכי אינני יודע מיהו האחראי לשלוח לי את כל הטלפונים הדחופים הללו דווקא ברגעים שאני עומד לצאת מהבית? הרי ברור לי בוודאות גמורה שזה השטן בכבודו ובעצמו!".

והוסיף לומר: "הרי לנתק את הטלפון לגמרי גם כן אינני יכול, כי לרבנים אסור לנתק את הטלפון, האחריות רובצת על כתפיהם... הרי זה מעשה שטן שעושה הכל כדי שלא אספיק ללמוד מוסר". ואז אמר בפסקנות: "אך זה לא יעזור לו! אני מראה לו שאינני מתחשב בקשיים שהוא מציב לי! בגלל זה לא אמנע מלצאת לסדר, אני אתאמץ אפילו בשביל דקות ספורות!..." מפעים!

לאחר שנים רבות, כשסיפרתי זאת להגה"צ רבי ראובן הכסטר שליט"א, משגיח ישיבת מיר - ברכפלד, הוא חייך חיוך רחב ומיד הוסיף לי על כך נופך נפלא ששמע מיהודי נאמן שהכיר היטב את רבי שלמה טנא, שאכן רבי שלמה הקפיד תמיד לשמור בעקביות רבה סדר מוסר זה, אפילו כשנותר לו בשביל כך רק זמן מועט.

אותו יהודי שמע מרבי שלמה, כי פעם אחת אירע מקרה שעייב אותו מלצאת לסדר ובסופו של דבר לא נותרה לו אלא דקה אחת ללמוד מוסר, אך הוא לא הרים ידיים ואמר נואש, אדרבה הוא פתח בהתלהבות את ספר 'שערי תשובה' והחל לקרוא בקול ובהתלהטות, כאילו כל הזמן שבעולם לפניו.

והנה, להשתוממות הרבה נפתח הספר בדיוק בשער שני, שם האירו למול עיניו מילותיו הטהורות של 'רבינו יונה', החרוטות בעט הזהב שלו והלהיבו את רוחו:

"הנה האיש הזה ברגע קטן יצא מאפילה לאור גדול, כי עת אשר יאזין ויסכית ולבבו יבין ושב ויקבל ביום שמעו דברי המוכיח... ומעת אשר קיבל כזאת במחשבתו וגמר עליו ככה בלבבו קנה לנפשו זכות ושכר על כל המצוות והמוסרים, ואשריו כי צדק נפשו בשעה קלה!". מיד כשגמר לקרוא מילים אלו הוא שומע דפיקה: "אשרי יושבי ביתך..."

רבי שלמה ראה בכך סימן משמים שאכן מסכימים עם הנחתו, הרי לא בכדי נפתח לו הספר ברגעים מועטים אלו דוקא בקטע זה. מכאן הסיק שכדאי, ראוי ורצוי להתאמץ אפילו לדקות מועטות.

"ואשריו כי צדק נפשו בשעה קלה!..."

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

לאט לאט גברה סערת הרוח בבית המדרש וקולות ה'ריתחא דאוריתא' בין התלמידים שבו את לבו, ומרוב תענוג לא היה מסוגל להפסיק. הוא חשב לעצמו: 'אשמע רק עוד מילה אחת', עוד אחת ועוד אחת, עד שמצאאוהו במצב סכנה, מקורר וקפוא, מכוסה תחת גובה של שלוש אמות שלג!

מה שנדרש מאתנו להשכיל מהארה נפלאה זו, כי מוטלת החובה על האדם לא להלך בגדולות ובנפלאות אלא לנהוג בפשטות בצורה עקבית, מבלי להתפעל ולהתרגש מנפילה וממעידה. היצר הרע מחפש את נקודות החולשה והתורפה שלנו, ומשם מנסה לפלס לעצמו נתיבים, לסלק את האדם מדרך הישר.

אולם עם הגישה הזאת של עוד משנה ועוד דף גמרא, עוד התאמצות ועוד התגברות, בסופו של דבר כשיסתכל האדם אחרנית יראה עד כמה גדולה היא הצלחתו והתקדמותו בידיעת התורה, בעבודת המידות ובהכנעת היצר, זה יביא אותו אל סיפוקו הנכון ואל הצלחתו הרוחנית הגדולה בעתיד.

מורי ורבי, מרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, ראש ישיבת פוניבז', רגיל לספר, כי בשנים הראשונות של הישיבה לא היו הרבה ברזים בחדר האכל, והבחורים נאלצו להמתין בתור כמה רגעים לנטילת ידיים. היה אחד מבני הישיבה שקבע לעצמו לנצל את אותו זמן מועט ללמוד בספר 'חיי אדם', ואך ממעט הזמן הזה זכה לסיים את כולו...

עוד שורה ועוד שורה, עוד סעיף ועוד סימן, בצבירה של מספר שנים נשלם לכדי חיבור שלם של מאות סימונים סבוכים.

כך גדלים תלמידי חכמים!

"ואשריו כי צדק נפשו בשעה קלה"

תקופה ארוכה לאחר פטירת הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, משגיח ישיבת פוניבז', היו מתאספים חשובי תלמידיו מדי יום שישי בביתו, שם למדו מוסר בצוותא במשך חצי שעה, ולאחר מכן התפללו תפילת מנחה בחדרו הקדוש.

באחד השבועות נוכחתי לראות את אחד מגדולי תלמידיו של המשגיח, הגאון רבי שלמה טנא זצ"ל, מחשובי הדיינים בדור העבר, איש של צורה, תלמיד חכם מובהק ומבני העלייה המועטים שהשתבח בהם דורנו, כשהוא צועד בצעדים אטיים אל עבר בית המשגיח דקות ספורות לפני סיום זמן הלימוד הקבוע עם התלמידים. רבי שלמה לא היה אז צעיר, מה גם שבשביל לעלות לבית המשגיח היה עליו לטפס את כל מעלה ההר התלול של גבעת הישיבה, משימה שמן הסתם דרשה ממנו כוחות לא מעטים. הרהרתי לעצמי, לשם מה הוא טורח לעשות זאת?

באשר זכיתי מעט לקירבתו אזרתי אומץ, ניגשתי אליו וביקשתי ביראת הכבוד רשות לדון בפניו: "במטותא דמר, אוכל לשאול אתכם שאלה?". כשנענית בחיוב, שאלתי: "תורה היא וללמוד אני צריך, מדוע הנכם טורחים בגיל שלכם לטפס על הר גבוה כזה בשביל דקות ספורות? הרי עד שהרב גיע למעלה יישארו אולי חמש דקות לסיים סדר מוסר, ועד שתמצאו את הספר ותפתחו אותו במקום

אחרי תפילת שחרית עלה מרן הסטייפלר לביתנו. אמא ישיבה בכניסה בה היתה מקבלת את הנשים ומרן הסטייפלר אמר לה: "אני לא אז מפה עד שאת אוכלת". זה סיפור שאני כילד זוכר

הגאון רבי שלמה קנייבסקי שליט"א, ראש ישיבת 'קרית מלך',
על חכמת הלב של אמו הרבנית קנייבסקי ע"ה

"אֵל כָּל חֲכָמֵי יִב" (שמות כ"ח, ג')

את יסודות החינוך בבית הגדול תולה הגאון רבי שלמה קנייבסקי שליט"א, בנה של הרבנית בת שבע, במסירות המוחלטת של אמו לתורת אביו ולטובת הילדים.

"יסודות החינוך שלה היו להיות אמא טובה כפשוטו. היא הייתה אמא במלוא מובן המילה. נתנה את כל כולה לילדים, דאגה לכל אחד ובכל פרט. כך אנחנו כילדים זוכרים אותה. כילדים לא הרגשנו אותה אף פעם כמחנכת או כיועצת בחינוך, היא הייתה אמא, והו יסוד אחד יחיד ומיוחד. בשולחן שבת היא הייתה 'כמאן דליתא' - כמי שלא נמצאת כלל. היא ביטלה עצמה לגמרי בפני אבינו שליט"א. היא לא התערבה בחינוך שלו, לא התייחסה אלינו כרבנית אלא כאמא.

"אצלה הילדים היו ראשונים במעלה. אצל מרדכי הצדיק כתוב: 'דורש... לעמו ודובר שלום לכל זרעו!' - קודם עמו ובסוף זרעו. אצלה, כאם בישראל, המצב היה הפוך: קודם כל הילדים. כך היה בצעירותה וכך היה בזקנותה".

איך הרגשתם כילדים, או איך הגבתם כשבבית הקטן הסתובבו יחד אתכם נשים זרות ומסכנות? האם האמא - הרבנית דיברה אתכם אודות כך?

"כשאני הייתי ילד, לא הסתובבו כל כך נשים והיו יותר ילדים שונים. היו ילדים שאמא שלהם הייתה חולה או כאלה שאמם ילדה ולא היה להם היכן להיות. זה היה כל כך פשוט וברור בשבילנו, ממש חלק מהבית. ידענו שכמו שהיא אמא שלנו היא אמא של כולם. כשהיא לקחה אותנו לחיידר, כמובן שיחד אתנו היא לקחה עוד את חמשת ילדי השכנים, וכשנסעה עם הבנות לים נוספו עוד מספר בנות מכל השכונה".

את הנתינה המופלאה שלה לזולת יחד עם אהבת התורה מדגים הגר"ש קנייבסקי בסיפור מימי צעירותה: "זכור לי סיפור מופלא משנות נישואיה הראשונות, כשעדיין גרו ברחוב אור החיים. הם היו גרים באותו דירה יחד עם משפחת הגאון רבי פנחס שרייבר זצ"ל. לכל משפחה היה חדר אחד, כשהמטבח והשירותים משותפים לכולם.

"הבן הגדול של משפחת שרייבר היה אז ילד קטן שהלך לגן. הרבנית שרייבר עצמה עבדה כגננת וכשסיימה את עבודתה חזרה מיד לביתה, אבל הבן הקטן חזר שלושת רבעי שעה לפני שהיה

צורך לחפש עבורו מי שתשמור עליו באותו זמן. כדי למצוא פתרון לבעיה פנתה הרבנית שרייבר לאמא ושאלה אותה אם תסכים לשמור ולטפל בבן הקטן במשך שלושת רבעי שעה. אמא הסכימה, אך אמרה שהיא מתנה את הסכמתה בתשלום. 'ומניין אשלם לך?', שאלה אותה הרבנית שרייבר בדאגה. 'לא ביקשתי כסף', הסבירה לה מיד אמא. 'אני מבקשת שזכות הלימוד של בעלך בשלושת רבעי השעה הזאת תהיה שלי...'. כך קם והיה ההסכם ביניהן.

"על חשיבות לימוד התורה ובמיוחד של אבא לא שמענו ממנה אף פעם הרצאות. פשוט חיינו זאת. נשמנו בכל רגע את מה שהיה בשבילה במקום הראשון. זה היה העיקרון שלה בחיים. זאת לא הייתה שיטה אלא דרך חיים, כאשה וכאם.

"היא לא דיברה אף פעם ולא נתנה לנו 'דרשות' על מה לחנך ולהתחנך, שווה בשווה. למעשה, מאז שאני זוכר את עצמי ואת הבית אבא לא היה מעורב בכלל בענייני הבית ובטיפול בילדים. כולו קודש ללימוד התורה.

"עברתי תאונת דרכים בגיל שבע וחצי ושכבתי בבית החולים מספר שבועות. במשך כל התקופה אמא בלבד הייתה איתי. אחיותי טיפלו ביתר הילדים ובבית. עד כמה שידוע לי, לפני כל לידה הייתה אמא ע"ה נוסעת לאמה בירושלים עם כל הילדים ונשארת שם עד אחרי הלידה, כדי שאבא לא יצטרך להפסיק או להתבטל מלימודו אפילו לרגע. כל לידת בן או בת קיבל אבא הודעה וחזר מיד ללימודו".

ידוע לך שמרן הסטייפלר שלח אליה נשים לברך אותן?

להתחיל את היום ברגל ימין

**הפורתח
בכל יום...
המייל היומי של 'דרשו'**

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים,
שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הודעה חשובה

לידיעת קוראנו הנאמנים והנכבדים
עקב חג פורים הבעל"ט

הננו להודיע כי גיליון

'לקראת שבת'

לפרשת כי תשא

**יופץ במתכונת מצומצמת
וניתן יהיה לקבלו במייל**

לקבלת הגיליון נא שלחו מייל

dirshu@dirshu.co.il

"אינני יודע בבידור. מה שבאודאי ידוע בכל המשפחה וגם המורחבת, שמרן הסטייפלר העריך אותה מאוד, הוא העריך את אהבת התורה שלה ויתר המידות שלה. סיפור אחד שימחיש: באחד הצומות חשב מרן הסטייפלר שאסור לה לצום בו, דבר שלא היה קיים אצלה מעולם - בשבילה עשרה בטבת היה כמו יום כיפור. אם צריך לצום - צמים! וכך עשתה גם הפעם. אחרי תפילת שחרית עלה מרן הסטייפלר לביתנו. אמא ישבה בכניסה בה הייתה מקבלת את הנשים ומרן הסטייפלר אמר לה: 'אני לא אז מפה עד שאת אוכלת'. זה סיפור שאני כילד זוכר.

"כשהייתי ילד והלכתי לבקר את סבא, מרן הסטייפלר היה שואל כמעט בכל פעם: 'מה שלום האמא?'. פעם אחת כששאל אותי כך, עניתי לו: 'הרופאים אומרים שיש לה לחץ דם גבוה'. ענה לי הסבא הגדול: 'פעם היו יודעים שמי שיש לו חום הוא חולה, ומי שאין לו חום איננו חולה. היום הרופאים לוקחים סמרטוט וכורכים אותו סביב היד ו'ממציאים' מחלה חדשה'. סיפרתי את דברי הסבא למרן הגרי"ש אלישיב, הסבא השני. 'לדעת', הוא הגיב, 'מה שכתוב בגמרא 'מי שאחזו דם' הכוונה לחץ דם גבוה - אם כן יש אסמכתא לדבר'."

ידוע לנו שהדבר היחיד שציער אותה היא העובדה שאנשים באים לספר על צרותיהם, וכשהם נושעים הם שוכחים לחזור ולבשר לה זאת.

"אכן כך. אמא שמעה והשתתפה בכל צרה ובעיה של כל אחד שפנה אליה, ורצתה מאוד להיווכח שכבר נושע. אבל בשנים האחרונות כבר היו באים אליה כדי לספר למשל שמעוכבת השידוך מצאה את זיווגה, על ילד שנולד אחרי שנים רבות, על חולה שנתרפא וכו'. הסיפורים האלה מילאו אותה שמחה עצומה והיא שיתפה אותנו בשמחתה.

נשים הגיעו אליה עם בעיות או עם טענות, ואמא, בסבלנות הידועה שלה, ישבה עם כל אחת והסבירה לה מה תפקיד האשה בבית. וכך השכינה שלום בהרבה בתים וגם בנתה בתים חדשים או מחדש.

"שמעתי שישנם ילדים רבים שנולדו חיים וקיימים בעולם בזכותה. נשים היו מגיעות אליה דאוגות לחוצות, כואבות, מזואשות ואמא דיברה על ליבן, סיפרה להם סיפורים על עצמה וסיפורים ידועים, מדברת ומסבירה עד שיצאו ממנה 'אדם חדש', רגועות ומאמינות. רובן חזרו אליה שוב ושוב כדי לקבל מילים חמות ומלטפות ומחזקות וכך שבו לביתן.

"מי שהגיע אליה רעב ככלב - מבחינה נפשית - יצא שבע, נפשית כמובן, ולפעמים גם גשמית. כשראתה שיש צורך הגישה גם מזון, ורבים אכלו על שולחנה במיוחד בימי שישי.

"העולם אומר שאפשר לשקר למעט אנשים במשך זמן רב, ואפשר לשקר לאנשים רבים במשך זמן קצר, אבל אי אפשר לשקר לאנשים רבים לזמן ארוך. וזו אמת. כל כך הרבה אנשים חשו במשך השנים ארוכות שאמא ע"ה מרגישה אותם ומשתתפת אתם באמת! ולכן הם שבו וחזרו עליה שוב ושוב.

"מי ששומע זאת חש שהיא הייתה אשה שלא מעלמא הדין, אשה

המשך בעמוד 28

כשקם אבי מורי זצ"ל לדבר, דרש את הנאום כולו בתוספת החלק האחרון שאותו שלל אחי. אני, שהייתי ילד קטן, עודני זוכר ששמעתי אנשים מדברים ביניהם: "למה היה צריך ר' יחזקאל לקלקל את דבריו בקטע האחרון בדרשה? הלוא הנאום כולו היה נאה ויפה כל כך...". לאחר מעשה לא עצר אחי כוח, ושאל את אבי מדוע באמת היה חשוב לו להוסיף את הדברים הללו

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על הזהירות העצומה מפגיעה בשני - גם בפורים

"אֵל כָּל חַכְמֵי לֵב" (שמות כ"ח, ג')

את זוהר דבריו. אני, שהייתי ילד קטן, עודני זוכר ששמעתי אנשים מדברים ביניהם: "למה היה צריך ר' יחזקאל לקלקל את דבריו בקטע האחרון בדרשה? הלוא הנאום כולו היה נאה ויפה כל כך...".

לאחר מעשה לא עצר אחי כוח, ושאל את אבי מדוע באמת היה חשוב לו להוסיף את הדברים הללו. ענה לו אבי זצ"ל: "לצדי ישב באותה עת רב אחד מזקני וחשובי רבני ירושלים, גדול מאד בתורה ובהוראה אך אינו איש דברים. אותי כיבדו לשאת דברים אחריו. אילו הייתי מסיים את דבריי בלי לעמעם את יופי, עלול הייתי לגרום לו חלישות הדעת ועוגמת נפש - איך אברך צעיר ממנו מיטיב לנאום כל כך. מחירה של פגיעה כזו בכבודו של רב ישיש ממני אינו שווה לי מאומה".

אלו נקודות רגישות ועדינות ביותר.

פעם אמרתי להרה"ח רבי אלתר משה יונגר זצ"ל, שהגיע מבית חסידי בסיגעט, ואביו היה מסתופף בצל הרה"ק ה'עצי חיים' ז"ע, כי שמעתי שכל דברי התורה בספר 'עצי חיים' על התורה אינם מן הדרשות שהיה נושא בבית המדרש, משום ששם לא היה אומר את הרעיונות הנפלאים והמתוקים, אלא מן הדברים שהעלה על הכתב לאחר השבת. הוא אישר לי שכך הם הדברים. והוסיף לספר, כי כאשר היה ה'עצי חיים' נוסע לערים אחרות, היו תלמידיו מתביישים

ישנם אנשים שחוננו משמים בכישרון מיוחד בתחום מסוים, כישרון המאפיל על כל הסובבים אותם. אנשים כאלו צריכים להיזהר ביותר בשעה שהם משתמשים בכישרון הזה, שחלילה לא יפגע מאן דהוא כתוצאה מכך.

אבי מורי זצ"ל היה גאון מופלג במידה זו של שמירה על כבוד הזולת, ובמיוחד בעניינים שבין אדם לחברו, עד שלא ניתן לתאר את מידת זהירותו בכך כלל.

הוא היה מחונן בכישרון דרשות בקנה מידה עולמי. בכוחו היה לדרוש בלילה אחד חמש דרשות שונות, כל אחת בנושא אחר, ובכל דרשה היה מחדש חידושים ורעיונות נפלאים כמעייין המתגבר ממש. את ספרו 'תפארת יחזקאל', על שני כרכיו, לא כתב בעצמו. בשנתו האחרונה ישב לידו אחיו, הגה"צ ר' יוסף זצ"ל, וסרט הקלטה בידו, ורשם את הדברים היוצאים מפיו.

שמו הטוב הלך לפניו כנואם בחדס עליון. בכנסים רבים הוזמן לשאת דברים, והודעה על כך התפרסמה ברבים. מחמת זהירותו המופלגת בעניינים שבין אדם לחברו, כאשר הבחין כי לצדו הוזמנו רבנים נוספים, מבוגרים ממנו, או ראשי ישיבות ויושבי על מדין, שלא חוננו בכישרון הנאום, נהג לוותר על הופעתו ונמנע מלדרוש כדי שחלילה לא יפגע במעמדם.

פעם נקרא לנאום במקום מסוים, ובטרם יצא ישב עם אחי וסידר לפניו את תוכן הדברים שברצונו לדבר שם. בסוף דבריו אמר רעיון מסוים. כששמע זאת אחי העיר לו בדרך כבוד: "אמנם מדין כיבוד אב אסור לי להעריך, אך מאחר ובחרת לומר לי את הדברים נראה כי ברצונך שאעיר לך את הערותיי ויש לי תפקיד כאן, לכן אני אומר שהקטע האחרון הוא בעיניי כקוץ באליה משובחת. אם תאמר את הדברים הללו אתה מעמעם את כל הזוהר והיופי של הדרשה".

אבי זצ"ל האזין להערה, ולא ענה לו כלום.

בשעת המעמד, כשקם לדבר דרש את הנאום כולו, בתוספת החלק האחרון שאותו שלל אחי. כפי שחזה אחי, התוספת הזו עמעמה

בשעת נאומו ישב הציבור בעיניים פעורות והאזין לכל הגה היוצא מפיו. כשסיים האברך לדבר קם אחד הרבנים ויצא את האולם, כשעל פניו ניכרת חלישות הדעת

מהי החשיבות של פורים, ומהו התפקיד המוטל עלינו בפורים - אפשר לראות ממה שנופלים ונכשלים בהלבנת פנים והיזק לחברו יותר מכל השנה. אנשים דוחים את הכל לפורים. אם יש בלב משהו על הזולת, טענה או ביקורת - שומרים הכל לפורים.

אבל השטן לא ישן! הוא יודע היטב את תפקידו! תפקידו הוא שיהיה 'עד דלא ידע', ואז להוציא החוצה מה שיש לו בלבו על הזולת רח"ל. מתוך כך עלינו להבין מה העבודה המיוחדת המוטלת עלינו ביום הפורים.

לפעמים מתחשק לבחור לעשות איזשהו צחוק או לומר בדיחה בבית רבו, ועלול ח"ו לגרום, על ידי אי זהירותו, לפגיעה בכבוד רבו, שחז"ל הקפידו על כך מאוד, ואפילו יותר מכבוד אביו. על עוון חמור זה הננו מתוודים בתפילות יום הכיפורים ואומרים: "ועל חטא שחטאנו לפניך בזלזול הורים ומורים". וכן הפליגו והחמירו חז"ל בעונשו של המבזה תלמיד חכם, עד כדי שאמרו שאין תרופה למכתו, ה' ישמרנו.

זאת ועוד: לעתים מתווסף דבר, שגם לגבי נדרשת זהירות רבה; לפעמים כשאין נזהרים בדיבור הראוי - ובני ביתו של הרב, המגיד שיעור או המשגיח, רואים ושומעים את ההתנהגות והדיבורים כלפי אביהם - הדבר עלול להביא לידי תוצאות נוראות, וליצור משקעים כבדים עד מאוד. לפעמים עלול כבוד האב לרדת בעיני בני המשפחה, ומי הוא אשר יוכל לקחת על כתפיו דבר חמור זה?! כמו כן, נצרכת זהירות דומה לא לגרום הפסד ונוק כספי לזולת, משום שעל היזק כספי שלא משלמים צריכים להתגלגל שוב לעולם, ה' ישמרנו. ועל כן צריכים להישמר היטב שלא יקרה ח"ו דבר מעין זה, אפילו כמלוא הנימה.

הדברים אמורים בפרט לבני תורה, יקרים וחביבים, שכל השנה שומעים שיחות על הדברים האלו והמסתעפים מהם, עליהם בוודאי מוטל חוב קדוש להיות דוגמה לאחרים, לדעת ולהבין איך מתנהגים בבית הרב.

(מתוך ספר 'כבודם של ישראל')

בכך שלא היה מיטיב לדבר ולא נאם נאומים מוצלחים. בית סיגעט היו ידועים כמיטיבי נאום באופן נדיר ומופלא ביותר, והוא לעומתם לא היה מרתק כל כך את שומעיו.

פעם שאלוהו לסיבת הדבר ואמר: "היות שאני רגיל לנסוע למקומות רבים, חושש אני שמא אגיע פעם לעיר שבה המרא דאתרא אינו נאם מוצלח, והוא עלול להיפגע בראותו שהציבור נמשך לדברי האורח יותר מאשר אל הדיבורים שלו. נמצא שאני גורם חלישות הדעת וכאב לב לרב בישראל, לכן אני נמנע מלנאום כיד ה' הטוב עלי".

הייתי עד ראייה לסיטואציה הפוכה - במסיבת 'שבע ברכות' ישבו בשולחן המזרח שני רבנים מכובדים, מפורסמים משכמם ומעלה, ושניהם נאמו באותה מסיבה לכבוד החתן והמחותנים. אחריהם קם לדבר אברך צעיר לימים, שהתברך בכישרון נאום מיוחד במינו. בשעת נאומו ישב הציבור בעיניים פעורות והאזין לכל הגה היוצא מפיו. כשסיים האברך לדבר קם אחד הרבנים ויצא את האולם, כשעל פניו ניכרת חלישות הדעת.

או אז הבנתי כמה עדינות נפש וחכמה נדרשות על מנת להיזהר בכבודם של רבנים, וכמה מחשבה והתבוננות צריכות להיות כדי שלא להחליש דעתו של רב מבוגר היושב לצדך. גם אדם גדול שאינו לוקה במידת הגאווה, יש לגביו מושג של חלישות הדעת. נאה היה לאותו אברך צעיר שפיו מפיק מרגליות לקחת זאת בחשבון ולהצטנע יותר במצב שנוצר, להתאפק ולא לנצל את הבמה שניתנה לו להפגנת כישורים שאינה במקומה.

אמנם, אין ספק כי זוהי עבודה קשה מן הקשות שבמקדש, שהרי סוף סוף מדובר בדרשנים שמוזמנים למטרה מיוחדת - לעורר את הלבבות. לרוב מבכרים דווקא אותם על פני דרשנים אחרים מחמת כישרון הנאום שלהם. בכל זאת, חובתו של כל אדם היא להיות זהיר במעשיו, ואם מישוהו עלול להיפגע כתוצאה מכך עליו לשמור את מוצא פיו.

עצה טובה ונפלאה לכך היא להתחיל כל שיחה בהזכרת הדברים חוצבי הלהבות שנשמעו עד כה בדרשות הקודמות, ובאמירה שאחר דברים נפלאים אלו אין לנו מה להוסיף, וכן במהלך הדרשה להזכיר מספר פעמים אמירות ונקודות מתוך דבריו של הנאום הקודם.

בפורים נדרשת זהירות יתירה

יום הפורים הוא יום 'מועד לפורענות' בעניינים של בין אדם לחברו. מתוך קיום מהודר של 'עד דלא ידע' עלולים להיטשטש הגבולות העדינים של האסור והמוותר, ובקלות יחסית אפשר ללעוג לזולת או לזלזל בכבוד רבו.

המשגיח, רבי נתן וכתפויגעל זצ"ל נהג לפני פורים לדבר הרבה על כך שמצוות היום בפורים היא "כאיש אחד בלב אחד", ואמר כי אם רוצים לראות סימן לכך אפשר לראות במה נכשלים ונופלים ביום זה! הוא הזכיר את דברי הגר"א ב'אדרת אליהו': בזמננו, כשאין נביא שיאמר מה תפקידו של אדם ומה הוא צריך לתקן - איך אפשר לדעת מה לתקן? במה שהאדם נופל יותר ונכשל יותר, זה מה שצריך לתקן, וזו העבודה שלו. והוסיף: אם רוצים לדעת מהי קדושת פורים,

בהגיע הרבי הקדוש מבלוֹז'וב סמוך אליו, ניגש מיד בפיק ברכיים והתנצל מאוד על שלא היה ביכולתו להגיע אל הדינר הגדול... "אכניס את הצ'ק מאוחר יותר!", הבטיח האיש. כשחזר הרבי לביתו, היה נסער ביותר, ואמר: "כל העסק הזה לא בשבילי! אם כתוצאה מן הדינר חשים אנשים אי נעימות לעבור על-ידי ברחוב אינני צריך את כל זה!"

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א: כשפועלים בצוותא ובאהבה זוכים לתיקון המידות

"וְאַתָּה תַצִּיחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'" (שמות כ"ז, כ')

פירשו בספרים הקדושים, "תצוה" מלשון צוותא וחיבור, שתחבר עצמך באחדות ובאהבת רעים ביחד עם בני ישראל; ובזאת יקחו אליך "שמן זית זך", שתהיינה התורה והמצוות שלמות וצלולות - כי בהיעדר תיקון המידות עדיין מעורב בתורה ותפילה טוב ורע, והמידות המושחתות גורמות הקלקול בכל דבר. בחיבור עם ישראל בצוותא ובאהבה זוכים לתיקון המידות, שתעלינה ותארנה בשמן זית זך.

אחד מגדולי הצדיקים בדור שלפנינו היה האדמו"ר הקדוש מקופיטשניץ ז"ע, שבעת מלחמת העולם הראשונה ברח כיתר אדמו"רי בית רוז'ין מקופיטשניץ אל וינה הבירה, שנותרה אז מחוץ למלחמה. לאחר מכן היגר לארצות הברית שבאמריקה.

מידת טובו וענוותנותו ואהבת ישראל שיקדה בו היו מפורסמות לשם דבר, סיפורים רבים נקשרו בטיב מידותיו הנאצלות והמזוככות. באחד מביקוריו בארץ הקודש הגיע לביתו של הגאון המפורסם רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל בשכונת בית וגן בעניין ציבורי מסוים. בתום הביקור ביקש להזמין עבורו 'טקסי' שיחזירהו לבית מלונו, והגאון ר' שלמה זלמן ירד עמו ללוותו בדרכו.

באותם ימים לא היו מוניות רבות כבימינו, ההמתנה לטקסי הייתה אורכת זמן רב, לפעמים אף כחצי שעה ויותר. כשראה ר' שלמה זלמן שהמונית מתאחרת, והרבי הקדוש, שהיה זקן וחלש, עומד כל העת על רגליו, ציווה להוריד עבורו 'כסא' מן הבית כדי שיוכל הרבי לשבת בעת ההמתנה הארוכה ולא יצטרך לטרוח בעמידתו כל אותה עת.

ברם, כשהציע ר' שלמה זלמן את הכסא לפני הרבי וביקשו לשבת לפוש קמעה, מיאן הצדיק להתישב ונשאר לעמוד על עמדו. רבי שלמה זלמן הפציר ברבי שוב ושוב, אך הוא מיאן לשבת.

כשראה שהגאון מתפלא על סירובו העיקש, פתח פיו בחכמה ואמר לגאון: "הנני חי תמיד בתחושה שכל פעולה ופעולה הנעשית כאן 'מצולמת' שם למעלה, ובכן איזה טעם תהיה לתמונה שכזו שאני יושב ואילו אתם עומדים כאן לידי?".

במקום מגוריו של הרבי הקדוש באמריקה היה גר בשכונת לביתו 'ראש ישיבה' אמריקאי אחד, שלא הכיר את תהלוכות החסידים ומנהגיהם, ועל אף היותו שכן קרוב לחצר הקודש קופיטשניץ לא דרך שם מעולם, כמו שלא התעניין גם בעולם שמסביבו כלום. הוא הכיר רק את הדרך שמביתו אל הישיבה ובחזרה, ותו לא מידי!

בכל האירועים והשמחות ויומי דפגרא שבבית קופיטשניץ היה מקבל כסדר הזמנה מטעם המוסדות בתור 'שכן טוב', אבל הוא מעולם לא הגיע לשום אירוע ולשום שמחה שבבית הרבי.

אך לעומתו היה הקופיטשניצער כן מגיע לכל האירועים שבישיבה שהוזמן אליה, ונענה תמיד להזמנות השמחות שבבית אותו ראש ישיבה, והיה נכנס לשמחה לברך את ראש הישיבה בברכת 'מזל טוב' ולכבד את המעמד בנוכחותו.

פעם אחת ערכו שניהם שמחות באותה תקופה, כאשר מתחילה חגג האדמו"ר את שמחת נישואי נכדו ברוב הוד והדר, אליה לא הגיע השכן - ראש הישיבה. אך לאחר שבוע, כשערך ראש הישיבה שמחת נישואין במשפחתו, ראו המשמשים בקודש את הרבי מחזיק את ההזמנה של אותה חתונה בידו ובודק את מקום החתונה, ברצונו לצאת להשתתף בשמחתו.

בראותם כי כן ניגשו כמה מן המשמשים והנכדים וטענו לפני הרבי

על מה אתם נקראים רבי?“, ענה הצדיק על אתר: “בשביל לעזור לאנשים ולא בשביל להקשות עליהם!”.

מעשה נוסף מטיב מידותיו התרומיות של הרבי הקדוש מבלוז'וב זי"ע:

בהגיעו פעם להשתתף בשמחת ברית מילה שהוזמן אליה שמח לפגוש שם את רעהו הרבי הקדוש מבאיאן זי"ע, שהוזמן אף הוא להשתתף באותה שמחה.

בעל הברית שראה לפניו את שני הצדיקים מגדולי הדור, לא ידע להשית עצות בנפשו למי יכבד בסנדקאות? הוא ניגש אפוא בדחילו ורחימו אל שני הצדיקים שישבו יחדיו ושוחחו באהבה וברעות כדרכם של צדיקים, ואמר שהיות ושניהם חשובים מאוד לפניו אין הוא יודע להכריע למי לתת הסנדקאות, ולכן יחליטו הצדיקים בעצמם מי ביניהם יהיה הסנדק.

הצדיקים הסתודדו ביניהם דקות אחדות, כשכל אחד מהם מתעקש לכבד את רעהו, כל אחד טען שחברו חשוב יותר ממנו ולו יאה כיבוד זה! לפתע קם הרבי מבלוז'וב ואמר אל הבאיאנער: “הרי הכל מודים שסידור קידושין גם הוא כיבוד חשוב... אם כן קחו אתם אפוא את הסנדקאות ואני אקח את הסידור קידושין!”

הכל נענו בבת שחוק לשמע דברי קדשו, כי כבר היה זקן ושבע ימים ואילו הרך הנימול זה עתה נולד... אך הבאיאנער רבי קיבל את דבריו ברצינות ושימש בסנדקאות באותה ברית.

למרבה הפלא האריך הרבי הקדוש מבלוז'וב ימים רבים כנודע, שנפטר בהיותו קרוב לגיל מאה שנים, ובהגיע עת חופתו של אותו הבן היה הבלוז'ובער רבי מסדר הקידושין בחופתו לשמחת לב כל המשפחה שזכרו היטב את דבריו בברית המילה!

בהיותו כבר למעלה מגיל שמונים אמר פעם לאדם שהזמינו לברית מילה ונבצר ממנו להשתתף בשמחתו: “לא יכולתי להגיע אל הברית, אבוא בלי נדר לבר מצוה!”. ואכן, כעבור שלוש עשרה שנים השתתף בשמחת הבר מצוה כפי שהבטיח!

הוא חי תמיד עם אמונה פשוטה ותמימה, ולא האמין בטבעיות העולם ובהסתכלות אנושית שאדם זקן הוא קרוב נוטה... רק הכל בידי שמים!

הגאון הצדיק רבי אפרים זלזניק זצ"ל היה כידוע ראש ישיבת מצוינים דעיר הקודש ירושלים תובב"א. באחד מימי השישי בצהרים, בדרכו לישיבה הקדושה לתפילת מנחה גדולה של ערב שבת קודש עבר עלייד 'שוק מחנה יהודה' הסמוך וראה אשה מבוגרת הנסחבת עם שקיות מלאות פירות וירקות רבים ושאר צרכי השבת שקנתה זה עתה בשוק. כידוע, ביום שישי אחר הצהרים צונחים מחירי השוק מאוד וניתן לרכוש מכל טוב במחירים מוזלים ביותר.

כשראה זאת ראש הישיבה הצדיק חלפה מחשבה בראשו, שהנה את כל זאת היא צריכה עוד להספיק להכין ולבשל לפני השבת... והיא

בלהט שאסור לו לבזות את עצמו כל כך, ושלא ילך בשום אופן לשמחתו של ראש הישיבה!

“מדוע לא?”, שאל הרבי בתמימות.

“מפני שאם הוא מתנהג כך, שאינו מכיר כלום בשכנו ואינו מגיע כאן לשום שמחה ולשום אירוע, אין טעם שהרבי יבוא לכבדו בשמחתו!”, ענו הגבאים.

בפיקחותו ענה הרבי: “עכשיו אינני מבין אתכם כלל! מי נוהג טוב, זה שבא לשמחת שכנו או זה שאינו בא? הרי אומרים אתם בעצמכם שאותו שכן שאינו מגיע לשמחת שכנו אינו מתנהג נכון, מדוע אם כן רוצים אתם שגם אני לא אתנהג כראוי?”.

הוא לבש אפוא את אדרתו ויצא להשתתף בשמחת שכנו כדרכו בקודש בלי שום חשבונות גומלין.

האדמו"ר הקדוש מבלוז'וב זי"ע בראשית דרכו על אדמת ארצות הברית, כאשר טרח להקים שם את בית מדרשו, ערך פעם דינר לטובת בית המדרש כאשר נהוג ומקובל באמריקה לערוך מפעם לפעם מסיבת מלווה מלכה לצורך החזקת המוסדות, ובמהלך המסיבה נערך דינר גדול בו תורמים כל הנגידיים סכומי ענק לצדקה. היה זה הדינר הראשון שנערך באמריקה לטובת מוסדות בלוז'וב - אך גם האחרון!

הסיבה שהיה אותו דינר המגבית הפומבית האחרונה שערך הרבי נעוצה במקרה קטן ופשוט שקרה ימים מספר לאחר אירוע הדינר, שנחל הצלחה אדירה והכניס הון רב לטובת בניין בית המדרש.

כשיצא הרבי בימים שלאחר הדינר לדרכו ברחובה של עיר הגיע אל מעבר חציה, שם נצרך להמתין להתחלפות האור ברמזור המקומי שיורה על אפשרות חציית הכביש. בעודו עומד וממתין על שפת המדרכה רואה הוא למולו בעבר השני של הכביש יהודי מקומי ממכריו ואוהדיו, שאף הוא המתין כמוהו לאור ברמזור שמתחלף כדי לחצות את הכביש מנגד. אולם תיכף כשראה אותו יהודי את הרבי מרחוק נעמד מהסס מעט. הוא החוויר והראה סימני בושח וחוסר נעימות, והמתין עד שיחצה הרבי את הכביש. בהגיע הרבי הקדוש סמוך אצלו, ניגש מיד בפיק ברכיים והתנצל מאוד על שלא היה ביכולתו להגיע אל הדינר הגדול... “אכניס את הצ'ק מאוחר יותר!”, הבטיח האיש, והרבי הודה לו מקרב לב ובהארת פנים כדרכו בקודש.

כשחזר הרבי לביתו היה נסער ביותר, ואמר: “כל העסק הזה לא בשבילי! אם כתוצאה מן הדינר חשים אנשים אי נעימות לעבור עליידי ברחוב, אינני צריך את כל זה! איני מסוגל להפריע לאנשים לחצות את הכביש ברגיעות ובעימות!”.

ואכן, את פקודתו שמרה רוחו, הוא לא ערך יותר מעולם לא דינר ולא 'מסיבת תה', ומלבד בית מדרשו שהחזיק שם לא הקים שום ישיבה או תלמוד תורה וכיוצא בזה, ועמד על כך בתוקף שלא להקים שום 'מוסדות' שתפול חזקתם על אנשים אחרים.

כשנשאל פעם על ידי אמריקאי מקומי: “אם אין לכם שום מוסדות,

אח"כ שאלתי את הסבא מה היה המעשה עם האלף דולר, ואמר לי שהיה לו עסק של בגדים והוא הפסיד את הכל ונשאר לו בבנק 1,300 דולר, אז הוא אמר "מכיון שהכל הלך לטמיון הבה ונציל את מה שנשאר בשביל תורה". לקח אלף דולר ושלה...

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א על הצדקה ועל החכמה

"אֲשֶׁר מִלְאֲתוֹ רוּחַ חֲכָמָה" (שמות כ"ה, ג')

סבי התומך בישיבה

כי הם לא יודעים מאיפה הם יקבלו שכירות... אז הוא נתן מאתיים וחמישים דולר וזה היה מספיק למלמדים בשביל כל הזמן. בימים ההם נתנו שכירות יותר קטנה... וכך נפתחה הישיבה ועם חמישים דולר הוא הדפיס את הלוח הראשון של הזמן של הדלקת נרות שיידעו מתי להדליק נרות.

צדקה ליתומים

הרב דסלר סיפר, כי כשהגיע לירושלים סיפרו לו על בעל חסד שכאשר הוא תופר לעצמו או לאחד מבניו חליפה הוא נוהג לשלוח גם כמה חליפות בגדים לבית היתומים 'דיסקין' בשביל היתומים שאין להם אבא שיתפור להם חליפות, וכאשר הוא תופר שמלות לאשתו או לבנותיו אם לחג אם לשבת או לאיזו שמחה הוא דואג לשלוח גם לבית היתומות 'וינגרטן' שלייתומות גם כן יהיו שמלות - למה יגרע חלקן של היתומות שאין להן אב או אם שידאגו להן. והרב דסלר הוסיף: "אבל ביררתי שלבני ביתו עושה סוג בד א' א' וליתומים עושה סוג א'".

"ובאמת, אם נחשוב", אמר הרב דסלר, "לכאורה הוא צודק, למה באמת שלא יעשה כך? הרי חיך קודמים ואדם קרוב אצל עצמו, ממילא לעצמו הוא עושה יותר טוב מאשר לשני. אבל התבוננתי שהוא טועה מבחינה מסחרית, כי את הבגדים שהוא תופר לעצמו ולבני ביתו הוא צריך אותם למספר שנים מוגבל - חמישים שנה, שישים שנה, מאה שנה, משא"כ הבגדים שהוא שולח ליתומים וליתומות הוא צריך אותם לנצח נצחים. אלה המלבושים של הנפש,

סיפר אבי וצ"ל, שפגש פעם את הגאון רבי יחיאל מרדכי גורדון, ראש ישיבת לומזה, ואמר לי: "אספר לכם מעשה מסבכם הרב הרמן. בתרפ"ט כשהייתי ראש ישיבה בלומזה אז היה הנפילה הגדולה מכל העסקים באמריקה. המצב היה נורא ואיום והפסיקו לשלוח כסף לישיבות, ואז המצב בישיבה התדרדר מיום ליום - היו ארבע מאות בחורים בישיבה. ההנהלה התכנסה לילה אחד ואמרה שלמחרת כבר אין כלום, יש בקושי בשביל חתיכת לחם וקצת מים לכל בחור בישיבה בשביל ארוחת בוקר, יותר מזה אין ואין שום תקווה מאיפה יהיה הלאה. לכן החליטו שאחרי התפילה הראש ישיבה או המשגיח יעלה על הבימה וידפוק ויגיד שכל אחד ילך לאכול ארוחת בוקר מה שיש, ושיארוז את החבילות שלהם וכולם יילכו הביתה כי הישיבה נסגרת.

אחרי התפילה הראש ישיבה מסתכל על המשגיח והמשגיח מסתכל על הראש ישיבה, אף אחד לא רוצה להגיד את זה ולא אמרו את זה והעולם ירדו לאכול ואח"כ חזרו ללמוד. הם נפגשים יחד: "מה קורה כאן? הרי סיכמנו אתמול, למה לא הכריזו, הרי אין מה לתת לאכול בארוחת צהרים". אומר הראש ישיבה: "הבה ונשלח אחד מהמשרד לדואר, אולי הגיע איזה צ'ק של עשרים שלושים דולר, אז יוכלו הלאה לקנות לחם על עוד ארוחה, עוד לא צריך להתייאש". אז שלחו מישהו לדואר והוא חזר בחזרה עם מכתב, פותחים את המעטפה, אז הם נשתוממו - יהודי שקוראים לו יעקב יוסף הרמן שלח לישיבת לומזה צ'ק של אלף דולר, ועם האלף דולר היה לישיבה המשך עוד חודש. ואז השתנה המצב וכבר לא היה צריך לסגור את הישיבה.

אח"כ שאלתי את הסבא מה היה המעשה עם האלף דולר, אז הוא אמר לי שאז הפסיד את כל העסק - היה לו עסק של בגדים והוא הפסיד את הכל ונשאר לו בבנק אלף ושלוש מאות דולר, "ומכיון שהכל הלך לטמיון, הבה ונציל את הקצת האחרון בשביל תורה". הוא לקח אלף דולר ושלה ללומזה ומאתיים וחמישים דולר - בזה הוא פתח עם עוד חבורה של חמישה יהודים את הישיבה 'תפארת ירושלים' - הישיבה של ר' משה פיינשטיין.

המלמדים והמגידי שיעורים לא רצו להיכנס כי לא רצו לקבל את זה

אלה המלבושים שילוו אותו, שילבישו אותו בהם בחיי הנצח, וכל בר דעת מבין שמלבושים שצריך לנצח צריך שיהיו מבד יותר טוב מאשר מלבושים שצריכים לתקופה ארעית, לתקופה של זמן".

צדקה אחרונה

רבי אברהם כהנמן סיפר סיפור מופלא, מהו כוח החינוך שאשה אלמנה יכולה להחדיר בבניה, וכך סיפר:

באחד הערבים שבאחת השנים נערך דינר עבור ישיבת פוניבז' בעיר יוהנסבורג שבדרום אפריקה. רק למחרת בצהריים התפנה מרן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל לפתוח את המעטפות, אחת מהן הצליחה להפתיע את כל הנוכחים באותו מעמד בשל הצ'ק בעל סכום העתק שהכילה.

בימים ההם לא נהגו להדפיס את שם בעל החשבון על הצ'קים, והנוכחים לא ידעו לזהות את החתימה על מנת לבקר בביתו של התורם הנכבד. ביקש מרן הרב מפוניבז' לברר את זהותו, פנו לבנק וכעבור שלושה ימים סיפק הבנק את פרטי התורם ואת כתובתו המדויקת.

הסתבר שהוא מתגורר במרחק של שמונה שעות נסיעה ברכבת מזוהנסבורג, אך לא אדם כמרן הרב מפוניבז' ירתע. כאשר הגיע מרן הרב מפוניבז' לעיר ביקש מנהג להביאו לכתובת הרצויה. הנהג החל בנסיעה ועזב את העיר, וגם כאשר הגיע לפרברים לא עצר אלא המשיך והמשיך. תמה מרן הרב מפוניבז' באוזני הנהג לאן הוא לוקח אותו, הרי לא ייתכן שהגביר הגדול מתגורר באיזה חור... אך הנהג טען בתוקף שהוא נוסע לכתובת המדויקת. בסופו של דבר נכנס הנהג לשכונה מוזנחת של פחונים ושם עצר. "הנה הבית", הצביע על משהו שלא היה נראה בדיוק כמו בית. מרן הרב מפוניבז' ביקש ממנו להמתין, שכן חשש להסתובב לבדו במקום כה עזוב ומוזנח. דפיקה בדלת ובעל הבית ניצב מולו - יהודי ליטאי נמוך קומה עם זקנקן ("א קמץ בערדל" כלשונו של הרב מפוניבז') הכריז בקול: "ידעת שתבואו לכאן".

מי הוא זה ואיזהו? איך הוא ידע שאבוא לכאן? ומה הוא מתגורר בצריף עץ? תעלומה רודפת תעלומה.

"אסביר לכם מה קורה", פתח היהודי וסיפר את סיפור חייו המדהים. אותו ואת שמונת אחיו היתומים גידלה אמם האלמנה בליטא בעיר סמוכה לפוניבז'. הם חסכו לחם מפייהם כפשוטו על מנת להאכיל את העגלה הקטנה כדי שתגדל ותיתן חלב כדי שיוכלו למכור את החלב. ומה יעשו בכסף? ישכרו מלמד!

אבל בינתיים לא נתנה העגלה חלב ותורה מה תהא עליה... שכרה האלמנה מלמד על חשבון החלב העתידי. חלף חודש וחלב אין... פרצה האלמנה בבכי מר והבטיחה למלמד שהוא יהיה הראשון שייחנה מתנובת העגלה. חלף חודש נוסף והמלמד הודיע כי יש לו הצעת עבודה עם כסף מזומן ולא עם חלב עתידי, וגם לו יש ילדים להאכיל והוא נאלץ להפסיק ללמד את היתומים.

האלמנה ניצבה מולו רועדת, מעיניה זלגו דמעות, לפתע הכריזה בנימת ניצחון: "קח לך את העגלה במתנה ותלמד את הילדים שלי

תורה ככל שוויה, ובהמשך ה' כבר יעזור". בלב כבד נטל המלמד את העגלה האלמנה והיתומים נותרו ללא משען אך עם תורה.

"כך חינכה אותנו אמא", סייע היהודי, "וכאשר שמעתי שלאחר המלחמה קמתם להעמיד מחדש את התורה בארץ ישראל, החלטתי לצעוד בדרכה - מכרתי את כל אשר לי, רשמתי את כל הסכום על צ'ק, ועברתי להתגורר כאן בשל הסכום הגדול שתרמתי. ידעת שתבואו הנה, אך דעו לכם שזו התרומה האחרונה שלי".

בזכות הצדקה זכה לבנים

בספר 'קהלת יצחק' (עה"ת פרשת ויקהל) הובא איך שתמיכה לבני בית המדרש עבור המהרש"א הביאה ישועה ניסית לזוג מבוגר שלא היו להם ילדים. ומעשה שהיה - הוא שבית מדרשו של המהרש"א נעשה צר מלהכיל את כל תלמידיו הרבים, והחליטו אנשי הקהילה לבנות בית מדרש חדש.

ויהי היום ויתאספו כל אנשי הקהילה רבניה ותורניה, קציניה ונכבדיה לעשות תחילה לבנין ויחלו למכור הנחת האבן הראשונה ביסוד. ויבוא איש אחד צדיק ועני נחבא אל הכלים, ויבוא לשמש ויאמר לו: "ידוע תדע כי אנכי אקנה את מצוות ההתחלה הזאת, אך לא אחפוץ שיידעו מזה הבריות. לזאת תעלה אתה המחיר בעדי ותשאיר לי המצווה הזאת". ויעשה השמש כן, והעלו את דמי המצווה הזאת בחמש מאות רובל כסף. ויתמהו האנשים איש אל רעהו, ויאמרו: "לו ידענו מי יוכל ליתן את הכסף הרב הזה", וישתוקקו כל העם לראות את האיש אשר ירה אבן פינתם.

ויבוא השמש בלאט לזה האיש, וישאל לו אם הוא ילך להניח האבן הראשונה, ויאמר לו האיש כי הוא מכבד את הרב המהרש"א זצוק"ל שיניח את האבן. ויזעק השמש ויאמר, כי האיש הקונה מכבד את המהרש"א במצווה הזאת. ובכן נשאר העם בלא יודעים את האיש הקונה הזה.

ויהי אחרי כי הלכו כולם לבתיהם, ויאמר המהרש"א זצוק"ל לשמש: "מאוד נכספתי לראות את האיש הצדיק הזה אשר פיזר הון רב כזה על מצווה הזאת". וילך השמש ויבא את האיש אל הרב המהרש"א זצוק"ל, ויספר לו האיש כי הוא באמת איננו עשיר כל כך, רק עבור שאין לו בנים לזאת התנדב מהונו כל כך. ויברכו המהרש"א ז"ל כי יחננו ה' בן זכר עבור זה, והבן הזה ילמד בבית הישיבה הזאת אשר הוא ירה אבן פינתה.

וכן היה כי נתעברה אשתו וילדה לו בן זכר, שנתקיימה ברכתו דכתיב בהו בצדיקים "ותגורר אומר ויקם לך". וכשגדל הנער ונעשה בר מצווה הוליו אביו לבית הישיבה הנ"ל של המהרש"א זצוק"ל, ולא רצו הגבאים לקבלו עבור כי היה עוד נער קטן רך בשנים. וייכנס אביו להמהרש"א ויגד לו כי הוא הוא האיש שנתן לו ברכתו בזרע של קיימא. והזכיר לו המעשה, ונתקבל הנער בישיבתו.

צדקה שנתן הגאון רבי צבי פסח פראנק - בחכמה

ר' שלמה זלמן וייספיש, שטיפל במסירות עצומה בצדיק רבי חייקל מילצקי, סיפר שרצה להביא עוף לר' חייקל וזה היה בימי

אני רוצה אותך למשלוח מנות, אמרתי. "אותי? מה זאת אומרת?" לא הבין דנו. "זאת אומרת שאתה המשלוח מנות שלי לפורים. הגוף והנפש שלך הם שתי מנות שאתה נותן לי לכבוד חג הפורים. עשינו עסק? "כן", ענה דנו בבושה, והציבור מחזק את ידיו בשאגות עידוד, "דנו! דנו! דנו!"

הרב יהושע לייבזון עם שני סיפורים מיוחדים גם על הפרשה וגם לכבוד פורים

"ויקחו אליה שמן זית זך כתיבת לפאור" (שמות כ"ז, כ')

התלבטתי באיזה נושא לכתוב השבוע, משהו על פרשת תצוה, או עניין מחיית עמלק, או אולי על ענייני פורים. ובעוד אנוכי מתלבט, נקרה לידי ספרו של רב מגדל העמק, הרב יצחק דוד גרוסמן שליט"א, ובו מצאתי שני סיפורים מיוחדים גם על הפרשה, וגם על ענייני פורים.

הנה לפניכם מתוך הספר 'אור השבת':

ישראל קניג, שהיה ממונה על מחוז הצפון במשרד הפנים במשך 26 שנה הגיע לביתי במגדל העמק בשעת ערב מאוחרת לפגישה חשובה בנושא שאליז הייתי קרוב.

בתחילת ביקורנו שוחחנו מעט בענייני יהדות ומסורת. קניג, איש יקר בעל לב יהודי חם, שעבר את מוראות מלחמת העולם, העלה על נס את עניין נצח ישראל לא ישקר, שלו אנו עדים בדורנו כבכל הדורות. חרף כל הגלויות שעבר והיותו מפוזר ומפורד שמר עם ישראל על זהותו הרבה יותר מאשר לאומים אחרים ששלטו שלטון ללא מצרים על מדינות ואימפריות גדולות.

מדי דברנו אמרתי לפניו חידוש מעניין. בתורתנו הקדושה מסופר שה' יתברך אמר למשה רבינו: ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיבת למאור להעלות נר תמיד... חוקת עולם לדורותם מאת בני ישראל.

לכאורה מעורר דבר זה בלבנו פליאה גדולה. גלוי וידוע לפני קורא הדורות שבית המקדש עתיד להיחרב, וכבר כתוב בתורה (ויקרא כו, לא): והשימותי את מקדשיכם- שיהיה חורבן בית המקדש. אם כן, כיצד אומר הכתוב "חוקת עולם לדורותם?"

מבאר האלשיך הקדוש כי אכן בית המקדש נחרב בעוונותינו והמנורה הטהורה אינה עמנו עוד, אבל הרוחניות שלה אינה בטלה לעולם, ורישומה קיים לנצח. אותם נרות, שדלקו בבית המקדש, לא כבה אולם, כי נר מצוה ותורה אור. האור של התורה ולומדיה לא יפסק ולא ייבטל, אלא ימשיך להשפיע ולהאיר לדורי דורות, כמו שכתוב בתורה: חוקת עולם לדורותם. יש חורבן אבל האור של הנרות לא כבה; האור הרוחני נשאר לדורות.

הוא הסכים עמי בכל מילה, וחזרנו לעסוק במטרת הפגישה, שלה נועדנו ונפגשנו, אל תוך הלילה.

מעט לאחר חצות ליל, עם סיום הפגישה החשובה, הצעתי לאורח הנכבד לרדת ולבקר בישיבה, לראות במו עיניו את המחזה המרנין והנפלא, ולהיווכח כיצד גם בשעות אלו של הלילה יושבים בחורים ולומדים תורה בהתמדה ובמתיקות. הוא לא האמין: "עכשיו? בכזו שעה?" "בוא, לא תפסיד", השבתי לו.

הוא הסכים. נסענו לעבר הקמפוס החינוכי. מרחוק יכולנו לראות את בית המדרש מאיר באור יקרות, לילה כיום יאיר. נכנסנו וראינו קבוצת בחורים שקועים בליבון סוגיה ומתנצחים זה עם זה בהלכה. עיניו של קניג צדו את אחד הבחורים, שישב בירכתי בית המדרש ושקע כולו בעיון מעמיק בספר. הוא ניגש לעברו ורכן מעליו לראות באיזה ספר לומד הבחור בשעה כה מאוחרת בריכוז מלא.

בעודו עומד שם ומתבונן ארוכות בנער, שלא התיק את עינו מהספר ולא הרים ראשו, נתקף קניג בהתרגשות עצומה, ופרץ של דמעות החל זולג מעיניו. התפלאתי לראותו במצב שכזה. מה אירע פתאום ומה פשר ההתפרצות הרגשית? ניגשתי אליו והנחתי יד מרגיעה על כתפיו.

לפתע נייער הבחור כמתוך חלום וקם להושיט לנו יד. "מי אתה? מה שמך?" שאל קניג הנרגש את הבחור הצעיר. "שמי ירוחם כהן ואני גר בנתניה". "בן כמה אתה, ומה מוצאך?" המשיך קניג לחקור.

הבחור לא איבד עשתונותו וענה: "הורי באו ממרוקו ואני בן 14, שמח ללמוד בישיבת מגדל אור".

אור ניצת בעיני קניג. הוא ביקש מהבחור לשוב לתלמודו ואז אמר לי: "הרב גרוסמן, האם אתה מבין את המשמעות של מה שרואות עינינו? בחור צעיר לומד ומתייגע בשעות הלילה הקטנות בספר של הרבי מפיאסצנא!

"כשראיתי את הבחור הצעיר", התייפח קניג, "שקוע כל כולו בספר חובת התלמידים של רבי קלונימוס קלמן מפיאסצנא, לא יכולתי לעצור בעצמי. באותו רגע עלו מחשבות והרהורים בליבי: הנה היו בישראל מנהיגים גדולים ואישים ידועים, מעצבי הדור, וכולם שכחו אותם ולא זכרו את שמם ופועלם.

"ואילו כאן, במגדל העמק הצפונית", המשיך קניג, "כשמחוגי השעון מורים כבר על אחרי חצות הלילה, יושב לו בחור צעיר בן 14, יוצא מרוקו, ולומד בספר של הרבי מפיאסצנא, שנהרג בשואה. מי היה מאמין שדבר כזה יכול היה להתרחש?"

באחת חזר קניג לבית אבא ואמא בשואה האיזומה, שכילתה שישה מיליון מאחינו בית ישראל. הוא שב והתרפק על בית סבא, ונתן דרור לבכיו ולדמעותיו שזלגו על לחיו. "האם בשעת כתיבת דברי התורה העלה הרבי מפיאסצנא על דעתו, שאחרי כל כך הרבה שנים יישב כאן ילד מבית שבור ויהגה בספרו בתוך הלילה? הרי זה פלא פלאות", ייבב בהתרגשות.

"ישראל יקירי", אמרתי לו, "התזכור מה שוחחנו בבית לפני שעה קלה? בית המקדש חרב, פולין היהודית חרבה, המנורה נגנזה, צדיקיה הועלו באש ה' והנרות ממשיכים לרצד. התורה שלהם, נר מצוה ותורה אור, ממשיכה לבעור ולהילמד בכל רגע ורגע בכל מקום על פני העולם".

המשכתי ואמרתי: "זה 'הנר המערבי', שעליו אמרו חכמינו ז"ל שנגנז בעודו דולק. הוא ממשיך לדלוק, וידלק לעד ולנצח נצחים. כך מקובלנו וכך אנו מאמינים". קניג ניגב את עיניו הלחות ויצא מהיכל בית המדרש, פיו מנגן את השיר ששרו אבותיו ואבותינו בלכתם אלי גרדום באירופה הדוויה באמונה ובלב שלם: "אני מאמין, אני מאמין, אני מאמין, באמונה ש-ל-י-מ-ה...".

והנה לפניכם הסיפור השני המרתק:

משלוח מנות מהודו

הוא היה תלמיד חביב ומצטיין. "דנו", קראנו לו בחביבות. תווי פניו העידו על עדינות נפשו. ידענו כי הרקע המשפחתי שלו קשה, ושהוא נושא עמו מטען לא קל. צוות המוסדות העניק לו בכל ימי לימודו ב"מגדל אור" את החום והאהבה שלהם היה זקוק.

כשהגיע לגיל 13, חגגנו עמו בר- מצווה. הענקתי לו זוג תפילין וייחלתי להצלחתו, ברם אחיו התעקשו שהוא יחזור הביתה וילמד קרוב לבית. חששתי מאד מכך, אבל לא היתה לנו ברירה. דנו חזר הביתה ועם הזמן הפך לנער שוליים, התחבר לילדים מסוכנים באזור והתדרדר רוחנית ומוסרית.

נשאתי עמי כל הימים כאב לב על שדנו עזב את דרך התורה. הוא, שכבר הכיר את בוראו ולמד בחשק רב ובהצטיינות, עזב באר מים חיים לטובת בורות נשברים.

ואז הוא קפץ לביקור מחזור. היה זה בפורים. קראו לו והוא בא. החגיגה היתה גדולה, קראו מגילת אסתר ברוב עם, אחר כך חולקו משלוחי מנות ונערכה סעודה גדולה, שיר ושבח, הודאה והלל לקב"ה. הבוגרים נעמדו לרקוד עד דלא ידע, והאווירה נהיתה פורימית ושמחה.

לפתע, בין מאות התלמידים, הבחנתי בו. רצתי אליו וביקשתי שיעלה עמי על הבמה. תחילה סירב, אך אחר כך עלה לבמה, ואמרתי לו, "דנו היקר, תלמידנו האהוב, אני רוצה ממך משלוח מנות. תיתן לי?" "בודאי כבוד הרב, אני חייב לך הכרת הטוב". "אז בבקשה", עניתי, "אני רוצה אותך למשלוח מנות". "אותי? מה זאת אומרת?" לא הבין דנו. "זאת אומרת שאתה המשלוח מנות שלי לפורים. הגוף והנפש שלך הם שתי מנות שאתה נותן לי לכבוד חג הפורים. עשינו עסק?" "כן", ענה דנו בבושה, והציבור מחזק את ידיו בשאגות עידוד, "דנו! דנו! דנו!" והוא נשאר שם. עד עצם היום הזה.

היום משמש הרב דניאל כר"מ ומחנך במוסדות "מגדל אור", ומפיץ תורה ויהדות בלב הנערים הרבים. בכל ליל פורים, לאחר קריאת המגילה, הוא עולה על הבמה ומספר את נס הפורים הפרטי שלו.

את סיום הסיפור שמעתי בשנה שעברה לראשונה:

"חזרתי הביתה", סיפר הרב דניאל, "ואמרתי לבני המשפחה 'אני חוזר למגדל אור'. הם הסתכלו עלי בתמהון, 'מה יש לך? סופסוף עזבת אותם. מה אתה חוזר?' 'אני משלוח מנות של הרב', סיפר להם דניאל. 'מה זאת אומרת?'"

"הבטחתי את עצמי משלוח מנות לרב גרוסמן", ענה דניאל.

המשפחה, שהיתה שומרת מסורת והקפידה על חגים, לא ידעה איך לעכל זאת, אבל ברירה לא עמדה בפניה. הבן שלהם משלוח מנות של הרב גרוסמן! "טוב לך", קבעה האם.

והוא כאן. המאור שבתורה החזירו למוטב. ולא זו בלבד, אלא בכל שנה הוא מקפיד להביא עוד ועוד משלוחי מנות שכאלו לעם ישראל.

לתגובות והערות: leib1964@gmail.com

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

"רבותי", דפק הגבאי על הבימה, "יש כאן אחד מחסידי באיאן בירושלים, שאף אחד לא ייתן פרוטה לפרוטה ליהודי הזה"... המום ונסער, כשכולו שברון לב ומפח נפש, דמעות חונקות את גרונו על מנת ההשפלה שספג על לא עוול בכפו, יצא ר' צבי אלימלך פריזנד מבית הכנסת, כשאינו מסוגל להבין להיכן נקלע, מה פשר ההתנהגות הזו?

עמידתו התקיפה של הרבי מבאיאן זי"ע על שמירת גדרי הקדושה ללא שום פשרות

מאת: הרה"ח ר' שמעון טיקוצקי

כל הפושט יד נותנין לו

שעת בין ערביים ירדה על העיר דטרויט שבארה"ב, רוח קלילה נשבה בין הכבישים והמכוניות. לאורך השדרות אדומות הלבנים ניצתו הפנסים המעוצבים והאירו קלות את הבניינים, החלונות, המרפסות, וגם את השלט 'בית כנסת' שהיה תלוי על אחד מהם. שלט מתכת כהה עם אותיות בהירות בפונט וילנא אמריקאי, מהסוג שעוד ניתן למצוא על שרידי בתי הכנסת ב'איסט סייד', וברחובותיה הישנים של ויליאמסבורג.

עבור היהודי בעל החזות החסידיית-ירושלמית המובהקת שהתהלך באותה שעה ברחובות דטרויט, חבוש בכובע רחב התיאורא, פאותיו מתבדרות ברוח וזקנו יורד לפי מידותיו, השלט הזה צץ ממש משמים, זה בדיוק מה שהוא זקוק לו.

שעת מנחה ממשמשת ובאה, השמש עומדת לשקוע, הוא מחפש בדחיפות אחר בית כנסת להתפלל בו. הוא נכנס פנימה לפי תומו, אחרי כמה פסיעות חלפה בו התרגשות רבה.

על קירות המבוא, ה'פוליש', מוצמדים היו עשרות שלטי שיש חרוטים, מעוטרים במסגרות נאות, בגדלים שונים, עליהם התנוססו שמות חסידים שהיו מוכרים לו היטב, כמו, לדוגמה, "הרב החסיד ר' שלמה ב"ר יוסף ז"ל מחשובי חסידי באיאן", "הרב החסיד ר' דוד ב"ר אלימלך, מהמקושרים אל כ"ק אדמו"ר מבאיאן זי"ע".

הרשימה הייתה ארוכה, אך עיניו לא שבעו מלסקור שלט אחר שלט, שם אחר שם. כמעט כל השמות היו מוכרים לו היטב, שהרי הוא עצמו נמנה על קהל עדת חסידי באיאן בארץ ישראל.

היה זה הרה"ח ר' צבי אלימלך פריזנד ז"ל, מיקירי חסידי באיאן בירושלים, שיצא לארצות הברית כשליח מצוה לגייס כסף לצדקה. הוא פתח את כריכת אחד הסיפורים שהיו על השולחנות וגילה עליה חותמת עגולה מסוגננת: "נתרם לבית הכנסת דחסידי רוז'ין באיאן בדטרויט".

'הגעת אל קלויז דחסידי באיאן', הכתה בו ההכרה.

תחושה חמימה של 'הגעת הביתה' ליפפה את לבו, אוירת הזרות והניכור שאפפה אותו בכניסתו לבית הכנסת נמחקה בן רגע אחד.

תקווה גדולה התעוררה בלבו שכאן, בבית כנסת זה, יעלה בידו לכנס סכום הגון מאת המתפללים, שבוודאי יחווה לעזרת ידידיהם שמעבר לים.

אלא שמאידך התגברה בלבו פליאה אחרת, הייתכן שהוא לא ידע ולא שמע עד היום על קיומו של קלויז רוז'ינאי כזה בדטרויט. 'אכן יש קלויז דחסידי באיאן במקום הזה ואנכי לא ידעתי?...'

ממחשבה למעשה הוא ניגש אל אחד המתפללים, יהודי אמריקאי טיפוס, הושיט לו את ידו ב'שלום עליכם', הציג עצמו כאחד מחסידי באיאן בירושלים, ציפה לתגובה חמימה כיאה וכיאות לשני חסידים הנמנים על אותה עדה, אך זו בוששה לבוא. האיש הביט בו במבט קפוא כקרח, לא העלה אף מבט חיובי על פניו, והמשיך הלאה.

ר' צבי אלימלך נדהם מהתגובה, יותר נכון מחוסר התגובה, אך מיהר לדון את האיש לכף זכות.

ניגש אל מתפלל אחר, יהודי בעל חזות אמריקאית, גלוח זקן, חבוש במגבעת קטנה אופנתית ומשקפיים עגלגלים. אך התגובה הייתה דומה להפליא לקודמו - מבט קפוא, התנערות, חוסר סימפתייה מובהק. אדהכי והכי נשמע קולו של החזן הניגש אל התיבה, ר' צבי אלימלך זנח ברגע את ה'היכרות' הבלתי מוצלחת, אזור עצמו באבנטו וניגש לתפילת מנחה חסידיית שהשכיחה ממנו את כל המועקות והמחשבות.

כיון שהסתיימה התפילה ניסה שוב את מזלו, ניגש אל כמה

מה שלא הולך עם הרבה כסף, הולך עם עוד יותר כסף, עמדו ושיגרו משלחת נוספת אל הרבי מבאיאן כשבפיהם הצעה חדשה: 30 אלף דולר טבין ותקילין

השני של השכונה. בכסף שהרוויחו ממכירת ביהכ"נ רכשו מבנה חדש באזור מגוריהם, שיפצו את המקום בהשקעה כספית גבוהה והפכוהו לבית כנסת.

דא עקא, שבית הכנסת החדש נבנה בסגנון שאין דעת חכמים נוחה הימנו. המחיצה לא הייתה גבוהה ואטומה למהדרין כפי שדורשת ההלכה, והעיצוב כולו רחוק היה משל בתי כנסיות מקדמת דנא. במקום לא נשבה רוח של תפילה וקדושה כפי שאמור לשרור ב'קלויז רוז'נאי'.

ובכל זאת, לחלוחית של חסידות מבית אבא עדיין השתמרה בקרב הצעירים, וכיון שעמדו לברך על המוגמר ולחונן את בית הכנסת החדש התעורר בלבם רצון עז שהרבי, ר' מרדכי שלמה מבאיאן ז"ע, שלא מכבר התיישב בניו יורק שבארצות הברית, יפאר בנוכחותו את מעמד 'חנוכת הבית'.

משלחת של מתפללים יצאה אל ביתו של הרבי להזמין ברוב כבוד. הרבי התעניין בסדרי בית הכנסת החדש והליכותיו, וכיון ששמע והבין מפיהם באיזה סוג בית כנסת מדובר נענה להם בצער אך בתקיפות שאינה משתמעת לשתי פנים: "לא אוכל להשתתף במעמד כל עוד לא יתוקן מה שצריך תיקון".

תשובתו של הרבי לא נשאה חן בעיני המתפללים. לשנות את צביון בית הכנסת? לכך הם לא הסכימו בשום אופן. מה כן? החליטו באיוולתם להציע לרבי סכום כסף אדיר, עשרת אלפים דולר, שנחשבו אז כמו יותר מ-100 אלף דולר בימינו, כשהם בטוחים שהכסף יענה את הכל. אך כמובן שהרבי דחה את ההצעה בהינף יד. בני הקהילה לא מיהרו לוותר.

בחשיבה אמריקאית טיפוסית סברו לעצמם ש'מה שלא הולך עם הרבה כסף, הולך עם עוד יותר כסף', עמדו ושיגרו משלחת נוספת אל הרבי מבאיאן כשבפיהם הצעה חדשה: 'יבוא נא הרבי שעה אחת לפני 'חנוכת הבית' לקבוע מזוזות, מבלי להשתתף במעמד עצמו, ובשכר זה יקבל מידיהם 30 אלף דולר טבין ותקילין'.

הרבי שמע את ההצעה הריקה מתוכו, וכמובן דחה אותה מיד. בשלב האחרון כבר הסכימו המתפללים להכפיל ולחמש את הצעתם ל-50 אלף דולר! סכום המשתווה למיליון דולר בימינו,

מתפללים, הציג עצמו כחסיד באיאן, אך הללו נפנו אותו משל היה זבוב טורדן, כמה מהם אפילו קראו לעברו קריאות לא נעימות לאוזן, ועד שלא היה סיפק בידו להבין על מה ולמה זכה ליחס מנוכר שכזה ראה להפתעתו את הגבאי עולה על הבימה.

"רבותי", דפק הגבאי על הבימה, "יש כאן אחד מחסידי באיאן בירושלים, שאף אחד לא ייתן פרוטה לפרוטה ליהודי הזה..."

המום ונסער, כשכולו שברון לב ומפח נפש, דמעות חונקות את גרונו על מנת ההשפלה שספג על לא עוול בכפו, יצא ר' צבי אלימלך מבית הכנסת, כשאינו מסוגל להבין להיכן נקלע בשעה האחרונה, מהו בית הכנסת הזה, מי הם מתפלליו? מה פשר ההתנהגות הזו, רבש"ע מה קורה כאן?

הוא צעד כמה דקות ברחובותיה המתכהים של דטרויט, עד שלפתע שמע מאחוריו קריאה, "ר' יהודי". הוא הסתובב וגילה את אחד המתפללים דולק אחריו.

'מי יודע, שמא טרם הסתיימה סאת הביזיונות שהם מבקשים להנחילני', חלפה בליבו מחשבה, הוא האיץ את צעדיו והתקדם הלאה.

"ר' יהודי, פליז, סורי, תעצור בבקשה", קרא אחריו האיש בנימה אנושית, הוא נעתר ועצר מהילוכו.

"ראיתי מה שספגתם בבית הכנסת", פתח האיש מתנשף, "כיון שאני מתפלל לעתים קרובות במקום הזה, ומכיר את הרקע והסיפור שמאחוריו, ברצוני להסביר לכם, שתבינו מה התחולל כאן". ר' צבי אלימלך כרה אוזנו בסקרנות, והאיש סיפר.

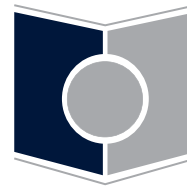
היה זה בשלהי שנות הת"ר, ימי הנהירה הגדולה ממזרח אירופה לארצות הברית שהאפשרויות להתעשר בה, לפי השמועות, היו בלתי מוגבלות. בין המהגרים היו גם לא מעט חסידים לבית רוז'ין באיאן, שקבוצה נכבדה מהם בחרה להתגורר בדטרויט.

אותם חסידים הקימו לעצמם בית כנסת משלהם, בו היו מתפללים ומתוועדים בנוסח הרוז'נאי עליו התחנכו, ולאורו המשיכו ללכת גם בביתם החדש. במשך שנים פעל בית הכנסת לתפארה בצדה השני של השכונה המדוברת, בדטרויט, עד שהחלו המתפללים להזדקן ולהיפרד בזה אחר זה מהעולם הזה.

אין זה סוד שגדולי ישראל באותו הדור לא המליצו לשואליהם להגר לארה"ב, ולא בכדי.

הדור הבא של המתפללים, בנייהם של החסידים שכבר גדלו והיו פרי גידולי ארצות הברית, כבר היו רחוקים מאוד מהוריהם. וזה לא רק הלבוש המודרני, החזות והמנטליות האמריקאית, אלא הרבה יותר מזה. הם כבר השתייכו לזן אחר לגמרי של יהודים, שונה לחלוטין מדמות הוריהם.

כיון שנסתלק אחרון המתפללים הקשישים החליטו הצעירים לסגור את בית המדרש הישן, מאחר שרוב הדור הצעיר כבר התגורר בצדה

Dirshu
דרשו ד' ועוז
 קרן עולמית לחינוך
 ועידוד לימוד התורה

לקראת המבחן הע

רבבות אלפי ישראל ממשיכים בלימוד המחזור החדש של 'הדף היומי', עשרות אלפי בני ע בדחילו ורחימו! אננו מקבלים את פניהם של עשרות אלפי בני העליה

מבחני 'דף הכולל' על ברכות כד.
מבחני 'קנין תורה' על ברכות לב

מבחני 'קנין תורה' יום ששי

מקום המבחן	עיר
קבר רחל	ירושלים-קבר רחל
ישיבת ערלוי	ירושלים-קמנון
בית הכנסת הגדול בעלזא (קומת כניסה)	ירושלים-קרית בעלז
בית הכנסת "בני תורה" - המרכז	ירושלים-קרית יובל
מרכז הרב	ירושלים-קרית משה
בית הכנסת "היכל שמואל - אשכנז"	ירושלים-רונמה
בית הכנסת "אהל יוסף" קומה ב'	ירושלים-רמות
בית כנסת "משכן שרגא"	ירושלים-רמות א
בית הכנסת טשכנב	ירושלים-רמות ג
בית הכנסת "בני הישיבות"	ירושלים-רמת אשכול
בית הכנסת "משכן משה"	ירושלים-רמת שלמה
נועם ישח	כוכב השחר
ספריה שעי"י ישיבת "כרם ביבנה"	כרם ביבנה
בית המדרש "כרם אל"	כרמיאל
ידית בית ההוראה	לוד - אחיכמך
כולל "מגדל אור - נוף העמק"	מגדל העמק
בית הכנסת "ישועות דוד"	מודיעין עילית-ברכפלד
בית הכנסת "וכרן משה"	מודיעין עילית-ק"ס
בית הכנסת "בני הישיבות"	מודיעין עילית-גריץ פארק
ישיבת "נר ורח"	מושב עוצם
בית הכנסת "מצודת דוד"	מיצד
ברכת משה	מעלה אדומים
בית הכנסת "יצחק"	מעלה אדומים
ספריית ההסדר	מצפה רמון
בית הכנסת "יד אליעזר"	נס ציונה
בית הכנסת בעלז	נוף הגליל - הר יונה ג
בית הכנסת "בית מהרי"ץ" (עזרת נשים)	נתניאל
כולל "תפארת למשה"	נתניה
בית הכנסת "שערי שלום ואסתר"	נתניה-נוף גלים
בית הכנסת "אהבת תורה"	נתניה-קרית צאנז
בית הכנסת "חניכי הישיבות"	עמנואל
בית הכנסת ויוניץ "תפארת יואל"	עפולה עילית
בית הכנסת "אהל משה"	עפולה-גבעת המורה
כולל "נחלת יצחק"	ערד
בית הכנסת יוצאי חברון "היכל יחזקאל"	פתח תקווה
בית הכנסת "ישורון"	פתח תקווה
בית הכנסת "שירת מרים"	פתח תקווה-גני הדר
בית המדרש "ברוך שאמר" (מוסדות יתד ה)	צפת
כולל שעי"י ישיבת צפת-הרב קפלן	צפת-העיר העתיקה
ישיבת קדומים	קדומים
בית הכנסת "אבות ובנים" (תוניסאים)	קרית ארבע
בית הכנסת "תורת חכם"	קרית גת
ישיבת קרית מלאכי	קרית מלאכי
ישיבת "עטרת שלמה"	ראשון לציון
ישיבת "בית אשר" - גר	ראשון לציון
בית הכנסת "לומדי תורה"	רחובות
בית הכנסת "חניכי הישיבות"	רספים
בית הכנסת "גאולת ישראל"	רמת השרון
בית המדרש קליוולנד	רעננה
אפיקי דעת	שדרות
ישיבת הסדר שעלבים	שעלבים
מעלה אליהו	תל אביב
בית הכנסת "דרבי איש"	תל אביב-רמת החיל
בית הכנסת "אבי עזרי"	תל ציון
בית הכנסת "אוהל יעקב חוה" (בנדריי)	תפרח
בית הכנסת "בית יוסף"	תפרח-בניקה

מקום המבחן	התחלה	סיום	כתובת מקום המבחן	עיר
בית המדרש "היכל דב"	10:00	13:00		אופקים
כולל "נחלת משה" בבניה"ס "שערי תפילה"	09:45	12:00	רח' הרב פנקס 2	אופקים
בית הכנסת "עין חיים"	10:00	13:00	סמטת חברון 4	אור יהודה
בית הכנסת "דרך החיים"	10:00	13:30	רח' רבי מאיר 7	אלעד
תורה מציון	09:00	11:00	רח' נצר ישי 2	אפרת
ישיבת "בית ישראל"	08:30	10:00		אשדוד
בית הכנסת בעלזא (קומה ג')	09:30	13:00	רח' חטיבת הנגב 35	אשדוד - הובע ג'
בית המדרש מאקואו	10:15	13:30	רח' התלמוד 1	אשדוד - הובע ז'
בית המדרש מעליץ (עזרת נשים)	10:00	13:00	רח' הרותם 29	אשדוד - הובע ח'
בית הכנסת יהודה	09:00	10:30	רח' האיילה	באר יעקב
הישיבה הגבוהה (בני הכיתות קומה תחתונה)	09:30	11:30	שכונת ב'	בית אל
בית הכנסת "אוהל יוסף"	09:00	11:00		בית הלקיה
בית המדרש "שערי תורה"	09:30	13:00	רח' שפת אמת 24 בית ומנוחה	בית שמש
בית הכנסת "מתמידים"	10:00	13:00	רח' בן ציון אבא שאול 5	בית שמש - תפניצה
בית המדרש "לב אליהו" (קהילות יעקב)	09:30	13:00	רח' נחל שורק 29	בית שמש - רמה א'
בית הכנסת "קהל פרושים"	10:00	13:00	רח' רנה הירדן 30	בית שמש - רמה ב'
בית הכנסת "אהבת תורה"	09:30	13:00	רח' עידו הנביא 6	בית שמש - רמה ג'
בית הכנסת דיקוב-ויוניץ	09:30	13:00	רח' אהבת שלום 1	בית שמש - רמה ג' 2
כולל ישיבת הר"ן	10:30	13:30	רח' זוויעהל 2	ביתר עילית-בניקה A
בית הכנסת קרלין	10:00	13:30	רח' פחד יצחק פי' ברים	ביתר עילית-בניקה B
בית המדרש "נדבורנא"	09:30	12:00	רח' חידושי הר"מ 16	בני ברק-חידושי הר"מ
כולל "חזון איש"	09:30	12:00	סמטת האר"י 3	בני ברק-סי' האר"
בית הכנסת "נאות יוסף"	10:00	12:00	רח' זואל 18	בני ברק-יואל
בית הכנסת "אילת השחר"	09:00	10:30	רח' אוסישקין 22	בני ברק - פרדס כץ
בית הכנסת "צא"י ד' אהרן"	09:30	13:30	רח' הרב סורוצקין 9	בני ברק-סורוצקין
בית הכנסת "משכנות יעקב"	09:30	13:30	רח' קהילות יעקב 2	בני ברק-קהילות יעקב
בית הכנסת "היכל שמואל"	10:00	13:00	רח' נויפלד 10	בני ברק-קרית הרצוג
בית הכנסת קרלין סטולין	09:00	11:00	רח' האתרונג 89	בניקה זאב
בית המדרש "עטרת ישועה" - דו"קוב	10:00	12:00	רח' האיילות 20	גבעת זאב החדשה
בית הכנסת "מסילות ישראל"	10:45	12:45	רמת צבי	זכרון יעקב
בית הכנסת ע"ש בוסקילה	09:45	11:45	רח' האירים 14	חרדה
בית המדרש "עטרת הכנמים"	09:00	11:00	רח' הח"ס 4 תל גיבורים	חולון
ישיבת "כנסת אליהו"	11:00	13:00		חזון יחזקאל
בית המדרש שאץ-ויוניץ	09:45	13:00	רח' הרצל 60	חיפה
בית"מ"ד הגדול מקור ברוך	10:00	12:00	רח' מקור ברוך 5	חיפה - סערת ויוניץ
בית הכנסת המקלט	10:00	13:00	רח' מגדל מוכר ספרים 1	חיפה-נווה שאנן
בית החסידים "דברי אמת" - גר	09:00	11:00	קרית חסידית גר	הצור הגלילית
בית הכנסת "אור תורה" (עזרת נשים)	09:50	11:50	רח' ורנה	טבריה
בית הכנסת "קהל חסידים"	09:30	12:30	רח' שו"ר 6	טבריה עילית
בית הכנסת "חליל דעת"	09:30	13:00	רח' אוניס לתורה 7	טלזסטון
ישיבת "תורת החיים"	10:00	12:00		יד בנימין
בית הכנסת (בשטיבל החדש)	09:00	11:00		יסודות
בית הכנסת "בית פנחס" - המרכז	10:00	12:00	קרית חרדית	יזרחם
בית הכנסת "חניכי הישיבות"	09:30	13:00	רח' הפסגה 70	ירושלים-בית וגן
בית כנסת קרלין	11:00	13:00	רח' אבינועם ילין	ירושלים-בית ישראל
בית המדרש גור	10:00	13:30	רח' רלב"ח	ירושלים-טאולה
בית הכנסת "משכן שמואל"	09:00	11:00	רח' גולד 3	ירושלים-גבעת מרדכי
בית הכנסת "ברכת יוסף"	09:45	12:00	רח' אלקבץ 48	ירושלים-גבעת שאול
בית הכנסת "חזון נחום"	10:00	13:00	רח' המור 3	ירושלים-גילה
בית הכנסת "החורבה"	10:00	12:00		ירושלים-העיר העתיקה
קהילות בני תורה" (היכל ים התלמוד)	09:45	13:00	רח' אנסי 5	ירושלים-הר נוף
בית הכנסת "חניכי הישיבות"	10:00	13:00	רח' ויקטור וילויס	ירושלים-נווה יעקב
בית הכנסת "אוהל איתן"	07:00	08:00	רח' פרדס 71	ירושלים-נווה יעקב
בית"מגן אברהם" היכל "אהבת ישראל"	10:00	13:00	רח' כפר עברי 13	ירושלים-נווה יעקב

שני של בני העליה

ליה קיבלו על עצמם את הלימוד השינון והחזרה על מנת להבחן במבחני 'דרשו' על 'הדף היומי'.
לרגל המבחן השני של 'קנין תורה' במחזור החדש של 'הדף היומי'.

מה: ייערכו ביום המישי ט' אדר
סא: ייערכו ביום שישי י' אדר

מבחני דף הכולל יום המישי

התחלה - סיום	כתובת מקום המבחן	מקום המבחן	עיר
18:00-19:00	קהילות יעקב	זכרון אליהו	אופקים
19:30-21:00	מיילת שכונת הרי"ף	איילת השחר	אופקים
17:00-18:00	חוני המעגל 34	היכל ורח	אלעד
17:30-18:30	חייא 6	בית החסידים	אלעד
17:30-18:30	חייא 8	מתחבבא	אלעד
17:00-18:00	נמל אשדוד	נמל אשדוד	אשדוד
15:30-16:30	אור החיים 13	אור החיים	אשדוד
17:30-18:30	הרקפת 14	היכל דב	אשדוד
13:40-15:00	חטיבת הנגב 11	גור	אשדוד
19:20-20:20	אדמו"ר מגור 8	ביהמ"ד של ישיבת עטרת צבי	אשדוד
21:30-22:30	אדמו"ר מפיטסבורג 44	בית שמואל	אשדוד
17:00-18:00	האדמו"ר מבעלזא 43	מאורות חיים ומשה	אשדוד
21:00-22:00	יהודה הנשיא 12	בעלזא בית נפתלי	אשדוד
17:00-18:30	ההסתדרות 16	שטיבלעך אוהל משה	אשקלון
12:00-13:00	ראובן הכהן ממול 52	באר מרים	באר שבב
04:00-05:30	ראובן הכהן ממול 52	באר מרים	באר שבב
20:30-22:00	חשין 13	אורות הזוהר	באר שבב
21:00-22:00	המשלט 10	חניכי הישיבות	בית שמש
21:00-22:00	נהר הירדן 18	וויניץ	בית שמש
19:45-22:45	נהר הירדן 30	פרושים	בית שמש
10:30-12:30	תפארת משה 1	תפארת אוהל משה	בית שמש
16:15-17:15	בעש"ט ב' ביתר עילית	עץ חיים	ביתר עילית
11:30-12:30	דרכי איש 28	מתמידים	ביתר עילית
21:20-22:20	המגיד ממוז'ש 47	פוסק קרלין	ביתר עילית
19:15-20:15	מוריש פי מהרי"ן - ליד רמי לוי	בויאן	ביתר עילית
17:30-18:30	אגרות משה 2	סדיגורא	ביתר עילית
11:30-12:30	פחד יצחק 8	מתמידים	ביתר עילית
18:45-19:45	חתם סופר 8	תפארת אברהם אלימלך קרלין סטולין	ביתר עילית
17:30-18:30	מפעל הש"ס 2	מפעל הש"ס	ביתר עילית
18:00-19:00	יונה הנביא 1	אוהל תמר	בני ברק
04:30-07:00	רבי עקיבא 53	ביהמ"ד הגדול	בני ברק
17:30-20:00	רבינו תם 7	בית החסידים רבינו תם	בני ברק
17:30-18:30	רח"מ מלצר 15	בית תלמוד להוראה גור	בני ברק
17:30-18:30	רבי עקיבא 97	הליגאן	בני ברק
17:30-18:30	אברבנאל 109	דרך אמונה	בני ברק
17:00-19:00	אדמו"ר מגור 16	דרכי איש	בני ברק
17:45-18:45	אורליאן 2	משכן חיים	בני ברק
19:00-21:00	סמטת ארי 3	כולל חזון איש	בני ברק
17:30-19:00	סרוצקין 9	יד אהרון	בני ברק
17:30-18:30	אלישך 3	ברסלב	בני ברק
20:10-21:30	גבעת פנחס 9	שטיבלעך בית הלל קומה ב	בני ברק
20:40-22:00	אדיעור 4	אלכסנדר	בני ברק
18:00-19:00	אברמסקי 26	ישיבת אור אליצור	בני ברק
16:10-17:10	ראדזמין 3	בית אברהם	בני ברק
16:00-19:00	רבי עקיבא 53	ביהמ"ד הגדול	בני ברק
22:30-23:30	ברוט 20	משכנות שמעון	בני ברק
17:30-18:30	הרב מלצר 26	נחלת משה	בני ברק
11:30-12:30	יהודה הלוי 7	נחלת משה בני ברק	בני ברק
15:00-16:00	צירליון 14 שיכון ה	עומקה של הלכה - הרב גלא'	בני ברק
16:30-18:00	סולידיו 12	עץ חיים ליוצאי צרפת	בני ברק
19:15-20:15	יצחק שדה 5	קהילות יעקב	בני ברק
21:30-23:00	עודא 60	שתילי ותים (כולל ערב)	בני ברק
17:30-19:00	רבי עקיבא 133	תורה וחיים	בני ברק
18:30-19:30	הירקון 79 קרית הרצוג	תפארת משה	בני ברק
11:00-12:00	סמטת הכרמל 9	בית יעקב	בת ים
15:30-17:30	עוויאל 25	תורת ישרים	בת ים
16:00-17:00	רח"ו ישראלי 1	מוסדות המייש"ר	בת ים
12:30-13:30	יהושע בן גמלא 30	ברסלב (הוד השרון)	הוד השרון
19:00-20:00	הרב עובדיה יוסף 2	ביהמ"ד המרכזי	נצרת עילית
17:00-19:00	מקור ברוך 5	מקור ברוך	חיפה

התחלה - סיום	כתובת מקום המבחן	עיר
11:00	גן החמה	רח' יתם 1
13:00	11:00	רח' בית יששכר
13:00	09:30	רח' אלשונר 9
12:30	09:30	רח' הרב צבי יהודה 12
11:30	09:30	רח' פנים מאירות 1
13:00	09:30	רמת פולין
13:00	09:30	רח' שבת ציון 10
13:00	09:45	רח' שלום סיון 7
13:00	10:00	רח' ולמן ארן 7
13:00	10:00	רח' הרב מאיר חדש 12 פי רח' חו"א
11:00	09:00	ד.ג. מורת בנימין
11:30	09:30	רח' נתיב הללוס 11
11:45	09:45	רח' הרב אלישיב 6/7 (קומה 1) גני אילון
12:30	10:30	רח' היסמין 11
12:00	10:00	רח' רשב"י
13:30	10:00	רח' נתיבות המשפט 40
13:30	09:30	רח' הרב מפוניב' 7
13:00	10:00	
13:00	11:30	
10:30	09:00	
11:00	09:00	רח' מצפה נבו 21
11:30	09:30	רח' הגינתית 2
10:00	08:00	
12:00	10:00	רח' נחשון 7
12:00	09:30	רח' האדמו"ר מבעלזא 13
11:45	09:45	שכונת שלום בנידן
12:00	10:00	רח' אריה בן אליעזר 40 (קומה ב')
11:30	10:30	רח' חטיבת הראל 7
12:15	10:15	רח' רבי מאיר 14
11:45	09:45	ככר הרמנים
11:30	09:30	רח' הוית 1
11:30	09:30	רח' עליית הנוער 6
11:45	09:45	רח' בן יאיר 64
11:00	09:00	רח' טרומפלדור 62 ב
12:00	10:00	רח' שבט אשר 5-7
11:30	09:30	רח' קהילות יעקב 3
10:30	09:00	רח' הנייטה סאלר 1
11:45	09:45	רח' האר"י 3
12:00	10:00	
11:00	09:00	
11:30	09:30	רח' נתיבות שלום 8, אחוזת הדר
13:00	11:00	רח' הרב ניסים 10
14:00	12:00	רח' שדרות הויביל 1
11:00	09:15	רח' הארונים 25
11:30	09:30	רח' יעקובזון 3
13:00	09:30	גבעת התרומים
12:00	10:00	רח' רבינו תם 4
11:00	09:00	רח' הר סיני 11
11:00	09:00	רח' משה ורח 923
12:00	10:00	
11:00	09:00	רח' הנייטה סולר 4
11:15	09:15	רח' הדף היומי 8
12:30	10:30	רח' אהבת אמת 16
12:00	10:00	רח' רמב"ם 44
12:30	10:30	

מבחני דף הכולל' יום שישי

התחלה-סיום	כתובת מקום המבחן	מקום המבחן	עיר
18:00-19:00	בית א-ל 17	אוהל יצחק	חיפה
17:00-18:00	קרית חסידית	ביהמ"ס המרכזי דברי אמת	חצור
19:00-20:00	ז'ולטי 6	אוהל יוסף	ירושלים
17:30-18:30	רמת פולין	אוהל יוסף קומה ג'	ירושלים
14:00-16:00	קשאני 26 ארמון הנציב	משכן ראובן	ירושלים
21:00-23:00	הרב פרדס 65	בית המדרש הגדול	ירושלים
20:20-21:45	סורוצקין 45	באר שמואל	ירושלים
22:00-23:00	זלמן ארן 5	בני הישיבות	ירושלים
21:00-22:00	המור 3 גילה	בית המדרש המרכזי חזון נחום	ירושלים
21:20-22:20	ויקטור ויוליס ליד בנין 608	חניכי הישיבות	ירושלים
11:30-13:30	ליפתא עילית	ישיבת ים התלמוד	ירושלים
18:00-19:00	עמרים גאון 9	אוהל יהונתן	ירושלים
21:00-22:00	שמואל הנביא 52	ביהמ"ד הגדול דושנסקיא	ירושלים
16:30-17:30	שבטי ישראל 48	ברסלב	ירושלים
19:30-20:30	ברוכים 10	נחלת יעקב	ירושלים
21:10-22:30	החיד"א 21	מנין אברכים	ירושלים
21:30-22:30	רוזנבלט 14	עטרת מלכות	ירושלים
21:00-22:00	זונפלד 1	אלכסנדר	ירושלים
14:15-15:15	בית ישראל	ביהמ"ד פרידמן	ירושלים
18:15-20:00	זונפלד 23	בית יוסף	ירושלים
11:30-12:30	עובדיה סומך 11	כי מציון תצא תורה	ירושלים
18:00-19:00	שטרן 30	ביהמ"ס המרכזי	ירושלים
17:00-18:00	בצלאל אשכנזי 7	משמרות כהונה	ירושלים
17:30-18:30	רח' הרשלר 13 (מאחורי הגינה)	אגרות משה	ירושלים
18:00-20:00	דוד ילן 19	עטרת שלמה	ירושלים
15:15-16:45	מעל רחבת המתל- בבנין ישיבת פורת יוסף	בבנין ישיבת פורת יוסף	ירושלים
20:00-21:30		ביהמ"ד קבר רחל	ירושלים
18:30-19:30	אגסי 5	קהילת בני תורה	ירושלים
18:40-20:15	סורוצקין 24	שארית יוסף	ירושלים
15:00-16:00	שאוול המלך 40	שערי ניסים	ירושלים
13:45-14:45	רחוב שפת אמת 8	שפת אמת	ירושלים
19:20-20:20	סורוצקין 3	תורה אור	ירושלים
21:30-22:30	בר יקר	תפארת בחורים (ערב)	ירושלים
16:00-17:00	הנשיאים 3	חסדי רחל	מגדל העמק
17:30-18:30	עמק זבולון 9 פנת שני	איילת השחר	מודיעין
21:00-22:30	מסילת יוסף 13	דף הכולל	מודיעין עילית
17:30-18:30	שערי תשובה 16	זכרון רחל	מודיעין עילית
21:00-22:00	יהודה הנשיא 37	כולל אלכסנדר (ערב)	מודיעין עילית
21:00-23:00	אבי עזרי' 33	כולל ערב השכונתי	מודיעין עילית
17:45-19:00	שד' יחזקאל 24	משנת אברהם	מודיעין עילית
21:30-23:00	רמב"ם - מול 22	נאות עילית (כולל ערב)	מודיעין עילית
16:45-17:45	אור החיים 27	נור ישראל	מודיעין עילית
17:45-18:45	נדע ביהודה 31	נחלת משה מודיעין עילית	מודיעין עילית
19:00-21:00	יהודה הנשיא 1	נקמת החושן	מודיעין עילית
22:30-23:30	רשב"י 36	רנה של תורה	מודיעין עילית
11:45-12:45	פונביץ 7	רצופות הדרת תורה	מודיעין עילית
18:00-20:00	אבני נור 23	ש"ס ברציפות	מודיעין עילית
17:00-18:00	הפץ חיים 12	תורת משה	מודיעין עילית
15:30-16:30	הנחלים 96	אוהל יצחק ושרה	מעלה אדומים
17:30-18:30	בר מוחא 14	בית מדרש גבוה לתורה	נשר
20:30-22:30	יובל 53	בית בוכרים (כולל ערב)	נתיבות
15:00-16:00	גרשנבין 10	בית יצחק	נתיבות
16:45-17:45	חזון איש 5	הנגב	נתיבות
17:30-18:30	הר' מאוזן 1	משכן התורה	נתיבות
21:30-22:30	דברי חיים 5	כולל צאנו	נתניה
16:00-17:00	בן אלעזר 40	תפארת למשה	נתניה
18:40-19:40	עלית העוץ 6	אוהל משה	עפולה
18:00-19:00	בגין 102 גני הדר	אוהל תה	פתח תקוה
17:00-19:00	ירקונים 13	אוהל רחל	פתח תקוה
17:30-19:00	קרדושי תרפ"ו 1 (טרומפלדור 62 ב)	שערי תקווה	פתח תקוה
17:00-18:00	שמואל הנביא 4	תפארת מאיר	פתח תקוה
19:30-20:30	צה"ל 3	באר מים חיים	צפת
15:00-16:00	עמנואל דוד אשבילי 34	תפארת משה וסימון	קרית אתא
15:00-16:00	חזון איש 9	אור זרוע	ראש העין
19:00-20:30	שדרות היוכל 1	עטרת שלמה סורוצקין	ראשון לציון
17:30-19:30	זכריה מאדר 30	עטרת גבריאל	רחובות
17:30-18:30	הדקל 31 (מקום זמני)	משנת אליו	רכסים
16:00-17:15	אלוף דוד 187	תורת חיים	רמת גן
20:30-21:30	בית ג'וברין 4	הסדר רמת השרון	רמת השרון
18:00-19:30	המעפילים 19	הרב דרעי	תל אביב
17:45-18:45	נמירוב 24	חידושי הר"ם ת"א	תל אביב
09:00-11:00	הנריטה סולד 7	מעלה אליהו- ת"א	תל אביב
17:30-18:30	אהבת ישראל 11	קול יצחק	תל ציון

להצטרפות מוקד 'דרשו' 02-5609000

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

זה הזמן למתנה המושלמת מסכת אבות דרש דוד

בהירות הפשט בליווי סיפורי
מופת מגדולי הדורות להאיר
את פרקי אבות לחיי המעשה

לא! לא שמעתי עוד סיפורים לא ידועים על הבחור הקופץ, כל מה שלוחשים אינו אמת כלל! אך כאשר ראיתי את הבחור הזה קופץ את הגדר פעם אחת, שניה ושלישית, הבנתי שבחור זה כבר עבר הרבה איסורים!

מהו הרצון שהיה בימי אחשוורוש שלא היה באמירת 'נעשה ונשמע'?

הרב ישראל ליוש

'ויתיצבו בתחתית ההר', א"ר אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כנגיית, ואמר להם: "אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם".
אמר רבא: אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשוורוש, דכתיב: 'קיימו וקבלו היהודים', קיימו מה שקיבלו כבר. [שבת פח א]

דברי חז"ל הנזכרים טעונים ביאור רב, ונדרשו לכך מפרשים רבים, ראשונים ואחרונים: הרי עם ישראל נבדל משאר האומות בכך שהכריז 'נעשה ונשמע' וקיבל על עצמו עול תורה. אם כן, לשם מה נזקקה הכפיה עליהם הר כנגיית?

עוד נעייין: מזה הן שתי הקבלות, מיראה ומאהבה? האמנם עד ימי אחשוורוש קיימו היהודים את התורה בכפיה ומיראה, והעשייה מאהבה ומרצון החלה רק בימי הפורים?

ונבאר כך: עם ישראל ברום מעלתם הכריזו בקול גדול 'נעשה ונשמע', עוד טרם ידעו מה כתוב בתורה, ולפני שידעו כי אמירה זו תחייב אותם בתרי"ג מצוות עשה ולא תעשה, ובכך התעלו משאר האומות שלא הסכימו לקבל על עצמן את העול עד שביררו מה כתוב בה, וכששמעו את ההגבלות, נסוגו.

הקב"ה אכן קשר להם כתרים על אמירה זו, אך הוא, כביכול, עדיין חשש שמא אינם מבינים שבאמירת 'נעשה ונשמע' הם מקבלים על עצמם עול שיחייב אותם בכל עת ובכל שעה, וכאשר ישמעו ישראל מה כוללת אמירתם ובאלו חיובים נתחייבו, אולי הם יאמרו: "לא לכך היתה כוונתנו! עד כדי כך לא שיערנו!", לכן כפה עליהם הר כנגיית, לאמור: עתה לאחר שקבלתם עליכם את העול, אין אתם בני חורין לומר לזאת כיווננו ולא לזאת, אלא עליכם לקיים את כל התורה כולה כמות שהיא על כל חוקותיה ומצוותיה.

בדרך זאת נבין מדוע כה הזהיר הקב"ה את עם ישראל לבלתי יעלו אל הר סיני לפני מתן תורה, הציווי הזה חוזר על עצמו כמה פעמים ובאזהרות חמורות ביותר: 'ויאמר ה' אל משה לך אל העם וכו' והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר כל הנוגע בהר מות יומת', 'הגבל את ההר', 'כל הנוגע בהר מות יומת', 'לא תגע בו יד, כי סקול יסקל או ירה יירה וכו'', 'והכהנים והעם אל יהרסו לעלות אל ה' פן יפרץ בם'. מדוע נדרשים אזהרות חמורות כל כך, חוזרות ונשנות, שלא יעלו אל ההר?

אלא, ביאר המגיד מישרים הנודע הגה"צ רבי אהרון טויסיג שליט"א,

בהקדם סיפור שאירע בישיבתו של הסבא מקלם זי"ע: גדר הקיפה את בנין ישיבת 'קלם', מידי בוקר היו הבחורים מקיפים את בנין הישיבה, כדי להגיע אל הפתח הראשי ולהיכנס אל הישיבה. יום אחד, מביט הסבא מקלם מחלון ביתו, שהיה מול בנין הישיבה, ורואה את אחד הבחורים מתקרב לבנין, אך במקום להקיף אותו - כפי שעושים יתר הבחורים - החליט לקצר ולקפוץ על הגדר, ובכך חסך דקותיים של הליכה. למחרת שוב ראה הסבא את אותו בחור קופץ על הגדר, וכך עשה גם ביום השלישי.

לאחר תפילת שחרית, קרא הסבא מקלם לבחור הקופץ, והורה לו לארוז את חפציו ולעזוב את הישיבה, 'מקומך אינו כאן...!' פסק הסבא!

כששמעו בני הישיבה על המקרה, נדהמו לשמוע על העונש החמור שנענש הבחור, ושמועות החלו לרוץ על מעשים נוספים חמורים בהרבה שבוודאי עשה הבחור, ואלו אשר גרמו לעונש החמור כל כך..!

כששמע הסבא את התלחשויות הבחורים, כינס אותם בהיכל הישיבה, עלה על הבימה ופתח בקולו ואמר: 'לא! לא שמעתי עוד סיפורים לא ידועים על הבחור הקופץ, כל מה שלוחשים אינו אמת כלל! אך כאשר ראיתי את הבחור הזה קופץ את הגדר פעם אחת, שניה ושלישית, הבנתי שבחור זה כבר עבר הרבה איסורים! כי אם בחור משנה את המסלול הרגיל שכולם הולכים בו וקופץ גדר אבנים, זה מלמד עליו שהוא פרץ עוד כמה גדרים וסייגים בעבודת ה'! כשאדם עושה 'קיצורי דרך' - הוסיף הסבא - מי יודע עוד כמה

הושלמה בדיקת רבבות המבחנים על 30 הדפים הראשונים בש"ס

הרב שמעון דייטש, מנהל פרויקטים ב'דרשו', מספר על האתגר האדיר בעדכון כל הציונים, ומסביר מה גרם לכך שהמלגות התעכבו באופן חריג וחד פעמי

יעקב א. לוסטיגמן

עקב הריבוי האדיר במספר הנבחנים ב'דרשו', לרגל תחילת המחזור החדש של 'הדף היומי', ולנוכח הפעולות הרבות שנדרש המשרד לבצע עם הצטרפותו של כל נבחן חדש למערכת, התמודדה הנהלת 'דרשו' עם אתגר חסר תקדים של עמידה בלוח הזמנים לעדכון הציונים במערכת.

"באופן מסורתי ולאורך כל הדרך, אנחנו מקפידים מאוד שכל נבחן יקבל את הציון שלו לכל המאוחר בימים שלפני המבחן הבא", מסבירים ב'דרשו'. "זה חשוב לנו מאוד, ואנחנו משקיעים בזה מאמצים מרובים.

"גם הפעם, עם תחילת המחזור של 'הדף היומי', עשינו מקסימום מאמץ כדי שנצליח לעמוד ביעד, ולשם כך הרחבנו את מצבת בודקי המבחנים ואת צוות עובדי המשרד, אלא שלמרות ההיערכות האינטנסיבית ועל אף העבודה המקדימה שעשינו, התברר שמספר הנבחנים גבוה משמעותית מהמצופה, ובשל כך נוצר עומס אדיר על המערכת, והיה חשש כבד שהשלמת המלאכה תתעכב".

הרב שמעון דייטש, מנהל פרויקטים ב'דרשו' מסביר: "כל נבחן חדש מזין במערכת 'דרשו' פרטים רבים שחשובים לנו כדי לשמור אתו על קשר ולדעת איזו מלגה לתת לו במקרה שהציון שלו גבוה ומזכה אותו במלגה.

"יש הבדל בין בחור לאברך, ובין בחור בישיבה קטנה ולבחור בישיבה גדולה, בין אברך שיושב בכולל כל היום לבין אדם שעובד וקובע עתים לתורה. זה משנה לגבי גובה המלגה, ולכן חשוב לדעתך לנו על כל אחד את כל המידע הרלוונטי.

"כמו כן אנחנו צריכים שהפרטים של הנבחן יהיו מעודכנים: כתובת המגורים שלו, כתובת המייל אם יש לו מייל, הטלפון, הגיל, קוד הנבחן שלו ב'דרשו', מספר הזהות לצרכי הזדהות כשירצה לברר מה הציון שלו, חשבון הבנק כדי שנדע לאיפה להפקיד את המלגה וכו' וכו'.

"רבים מהנבחנים נרשמו מבעוד מועד, והפרטים שלהם מעודכנים במערכת", מוסיף הרב דייטש, "אבל נבחנים רבים עוד יותר הגיעו בלי להירשם מראש. אנחנו מקפידים לאפשר לכל אחד להיבחן, ולמרות שהפצרנו בציבור להירשם מראש, הבהרנו חזר ובהבהר שכל אחד יכול להיבחן, גם אם הוא לא נרשם.

"במקרה של נבחן שלא נרשם קודם, העבודה כמובן מורכבת יותר, הצוות צריך לעבור על כל פרט ולהזין אותו אל תוך המחשב, חלק מהפרטים כתובים בכתב יד שאינו כל כך קריא, זאת עבודה מאוד מורכבת ומצריכה הרבה מאוד השקעה.

"בשל כך, חששנו שלא נספיק להזין את כל הנתונים במערכת,

וחלק מהנבחנים לא יוכלו לראות את הציון שלהם, כי הוא לא מופיע במחשב, אבל לשמחתנו הרבה המלאכה הושלמה בימים אלו, וכל הציונים כבר עודכנו.

הרב דייטש מוסיף כי באופן חריג וחד פעמי, מתעכבת מלאכת הפקדת המלגות בחשבונות הבנק של הנבחנים הזכאים למלגה, בגלל הצורך לקבוע קריטריונים ולהחליט מי יכנס באופן מיידי למסלול המלגות ומי יהיה בשלב הראשון במסלול ההגרלות.

"מלכתחילה נקבע תקציב מסודר לנושא הזה, והנהלת 'דרשו' הודיעה שהנבחנים עם הציונים הגבוהים ביותר הם אלו שייכנסו מיידי למסלול המלגות, בעוד השאר יישארו בהתחלה במסלול הגרלות. אבל כדי לדעת מי הם הנבחנים עם הציונים הגבוהים ביותר, היה צורך להמתין עד השלמת מלאכת בדיקת המבחנים כולם, וכעת יושבת הנהלת 'דרשו' על המדוכה ומקבלת החלטות סופיות, כשמיד לאחר מכן תבוצע הפקדת המלגות בעז"ה".

ב'דרשו' מזכירים כי ניתן להתעדכן בציונים של המבחנים האחרונים שעשיתם באמצעות מערכת 'נדרים פלוס', ובמכשירי 'קהילות' המותקנים בבתי הכנסת. כמו כן ניתן להתעדכן אודות הציונים באחרונים באמצעות התקשרות למשרדי 'דרשו' בטלפון שמספרו 02-560-9000 ולשמוע את הציון האחרון בשלוחה 1.

נבחני 'דרשו' שעדכנו את כתובת המייל שלהם בטופס הרישום או במשרדי 'דרשו', מקבלים את הציון האחרון גם לתיבת הדואר האלקטרוני שלהם. בנוסף משגר 'דרשו' מדי חודש מכתב לכל נבחן, ובו הציון שקיבל במבחן האחרון, וכמו כן אפשר להתעדכן בציונים האחרונים בפלטפורמות נוספות של 'דרשו'.

נבחנים שאינם יודעים את הקוד האישי שלהם ב'דרשו' יכולים לברר אותו בקלות באמצעות חיוב למשרדי 'דרשו' בטלפון שמספרו 02-560-9000 והקשה על 'כוכבית'.

בשבת אחה"צ, עשה איצ'לה את דרכו אל הכותל המערבי כשהוא עובר בעיר העתיקה דרך רובע מאוכלס בערבים למכביר, רגליו נשאו אותו בין חנויות ובתי קפה השוקקים ציבור ערבי מכל הגילאים, לפתע צדו עיניו מטבע זהב נוצצת על הקרקע בצד הדרך

סיפור נפלא מילדותו של ר' יצחק אייזנבך והלקח שלמד לכל חייו

הרב בנימין בירנצוויג

"ריח ניחוח אשה לה' הוא" (שמות כ"ט, י"ח)

ערבי מכל הגילים, ולפתע צדו עיניו מטבע זהב נוצצת על הקרקע בצד הדרך, ערכה של מטבע כזה היה רב עד כי היה אפשר לכלכל באמצעותה משפחה מרובת ילדים כמו שלו במשך שבועיים ימים. גדולה היתה הדחקות בביתו, והילד התרגש מן האפשרות הטמונה במציאה זו לסייע למשפחתו המתלבטת קשות בכלכלתה, היטב זכר איצ'לה שעקב קדושת השבת אסור לו להרים את המטבע שהיא בגדר מוקצה, על כן עלה במחשבתו להניח את רגלו על המטבע כדי להסתירה מעין רואים, וכך החליט לעמוד כך עד צאת השבת זמן שאולי היה מהווה בעיה לגבי ילדים אחרים בגילו, אך הילד הנחוש בדעתו לא ראה כל קושי בהמתנה מעין זו.

כך ניצב לו הילד ללא תזוזה ברחוב הערבי למעלה משעה, והנה לפתע התקרב אליו נער ערבי ושאל אותו מדוע הוא עומד כמו פסל ואינו מש ממקומו, תחילה לא השיב איצ'לה דבר, אך הנער המשיך לחקור אותו והוא ענה לו בתמימות ילדותית, יש לי משהו מתחת לרגלי שאסור לי להרים מפני שהיום שבת אני שומר ע"ז ומחכה עד אחרי שבת כדי שאוכל... עוד בטרם סיים איצ'לה את משפטו, הדף אותו הנער הערבי והפילו ארצה, גחן במהירות לעבר המטבע חטף אותה ונמלט.

איצ'לה שכב המום על הקרקע ועד שהתאושש והתרומם כבר הספיק הנער לדלג מעבר לגדר ולהעלם מן העין, איצ'לה ידע שיהיה זה חסר תכלית ואפילו מסוכן לרדוף אחרי נער ערבי בעיר העתיקה

כתב רש"י: ריח ניחוח - נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני. במבט שטחי נראה לנו, שהנחת רוח שיש להקב"ה בהקרבת הקרבנות, זה הריח ניחוח שעולה מהקרבתו, ובזה מתרצה הקב"ה לישראל.

אבל רש"י מגלה לנו כאן, עפ"י הגמרא בזבחים (מה) כי הנחת רוח שיש בהקרבת הקרבנות, זה במה שנעשה רצונו של הקב"ה שאמר להקריב קרבנות ועושים רצונו.

וזה יש לבאר, שהרי בכל עשיית מצוה ממצות התורה, יש עשיית רצונו של הקב"ה ומדוע לא נאמר בעשיית המצוות שהם עולות לריח ניחוח לה' והיה נראה לומר, שהמעלה שיש בהקרבת קרבנות, שבזה יש עשיית רצונו של הקב"ה בשלמות הכי גדולה, שהרי בקרבנות אדם מקריב את כל מעשהו לה' בשלמות, הכל קודש לה', אין לו בקרבנות שום נגיעה אישית או רווח לעצמו, אלא להיפך הוא לוקח קרבן וממוון ונותנו בשלמות לה', זה עשית רצונו באופן המושלם, שעולה כריח ניחוח לפניו.

מזה נוכל ללמוד לעשיית כל המצוות, שאם יעשה אדם מצוה בשלמות לרצון ה', ללא שום הנאה אישית, אלא כל כונתו ומעשהו לשם שמים, בודאי גם על יהיה שייך לומר שמעשה מצוה זה עולה לריח ניחוח, כי במעשה זה הוא עושה רצונו של הקב"ה בשלמות והוא ריח ניחוח לפניו.

ובאמת ראיתי בילקוט לקח טוב שהביא מספר זכרון מאיר להגר"מ רובמן זצ"ל, שעפ"י דברי רש"י אלו יש לומר שבזמננו שאין קרבנות, אז בכל עשיית מצוה בשלמות יש ריח ניחוח לפני הקב"ה.

מעשה נפלא ומרגש של מעלת עשיית מצוה בטוהר לב ובשלמות, מובא בספר אהל משה: הרב יצחק אייזנבך נולד למשפחה ירושלמית חרדית נודעת, בשחר ימיו היה ילד פעיל ועליו שהפך את רחובות העיר וסמטאותיה למגרשי משחקיו ותעלוליו.

היה זה ביום השבת בשעות אחה"צ, איצ'לה עשה את דרכו אל הכותל המערבי כשהוא חולף בשער יפו ועובר בעיר העתיקה דרך רובע מאוכלס בערבים למכביר, רגליו נשאו אותו בסמטאות המפותלות והבלתי מרוצפות בין חנויות ובתי קפה שוקקים ציבור

"יש לנו נתונים מדויקים כמה נבחנים השתתפו בכל אחד ממוקדי הבחינה בפעם הקודמת, ואנחנו יודעים להיערך בהתאם לקראת המבחן שייערך ביום שישי הקרוב בעז"ה"

הרה"ג ר' ישראל ליוש שליט"א, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן' ואחראי מערך מבחני 'הדף היומי' ב'דרשו':
"המבחן הראשון הצליח מעל ומעבר למצופה, ולכן נאלצנו לבצע שינויים והתאמות כדי שכל נבחן יוכל לשבת בנוחות ולהשיב לשאלות בתנאים שיאפשרו לו ריכוז מלא בעז"ה"

יעקב א. לוסטיגמן

הנה זה בא: ביום שישי הקרוב, ערש"ק פרשת תצוה, ייבחנו בעז"ה רבבות לומדי 'הדף היומי' על 30 הדפים השניים של הש"ס הבבלי בלמעלה מ-150 מוקדי הבחינה של 'דרשו' הפזורים בכל רחבי הארץ והעולם.

"המבחן הראשון הצליח מעל ומעבר למצופה", אומר הרה"ג ר' ישראל ליוש שליט"א, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן' ואחראי מבחני 'הדף היומי' ב'דרשו'. "אלפים רבים גדשו את מוקדי הבחינות בכל המקומות, מספר טפסי המבחן שהכנו מראש היה גדול, אבל לא הספיק לכל הנבחנים, ובכל המקומות היו צריכים לאלתר ולצלם דפים של שאלות כדי שכל החפץ בכך יוכל להשתתף במבחן".
הרב ליוש מסביר, כי הפעם מקווה 'דרשו' לשלוט בהתרחשויות ולעמוד בביקוש האדיר להשתתפות במבחנים.

"למעשה, ניגשנו למבחן הראשון על סמך הערכות כלליות. בדקנו כמה אנשים נרשמו, הערכנו שיהיו הרבה יותר, והכפלנו פי שניים ושלושה את מספר המבחנים שהכנו לכל מקום, ויצאנו לדרך. אבל לא היתה לנו דרך לדעת כמה נבחנים באמת יגיעו, וכשמספר הנבחנים הכפיל את עצמו פי כמה וכמה לא היינו מוכנים לזה, ונאלצנו לאלתר ולהשתמש בתכניות גיבוי שהכנו מראש למקרה של עומס נקודתי במקום כזה או אחר.

"אבל עכשיו המצב אמור להיות בשליטה", הוא מסביר. "יש לנו נתונים מדויקים כמה נבחנים השתתפו בכל אחד ממוקדי הבחינה בפעם הקודמת, ואנחנו יודעים להיערך בהתאם לקראת המבחן שייערך ביום שישי הקרוב בעז"ה".

"כמוכן שאנחנו תמיד מקווים שמספר הנבחנים יהיה גבוה יותר מהמצופה. אנחנו לא מתלוננים על זה שבאו בפעם הקודמת המוני נבחנים. ההיפך הוא הנכון. אבל הסברה אומרת שמי שרצה להיבחן כבר התחיל במבחן הראשון של המחזור ה-14 של 'הדף היומי', וגם אם תהיה עלייה מסוימת במספר הנבחנים היא לא תהיה חדה כל כך. מעבר לנושא של הוספת טופסי מבחן למוקדי הבחינה השונים",

מוסיף הרב ליוש, "פעלנו גם לתת מענה לצפיפות הפיזית ששררה במוקדי הבחינה, במיוחד בבני ברק.

"סגרנו את המוקד שהיה בבית הכנסת הגדול ופיצלנו אותו לשלושה מוקדים, וכך גם המוקד שהיה ב'חניכי הישיבות' ברח' עזרא 60 היה עמוס מאוד ולכן העברנו אותו לבית המדרש 'נדבורנא' הסמוך, שם יהיה מקום לנבחנים רבים בעז"ה.

"הרשימה המעודכנת של מוקדי הבחינה בבני ברק היא כדלהלן: כולל 'חזון איש' - סמטת האר"י 3, בית הכנסת 'נאות יוסף' - רח' יואל 18, בית המדרש 'נדבורנא' - רח' חידושי הרי"מ 1, בית הכנסת 'צא"י יד אהרן' - רח' הרב סורוצקין 9, בית הכנסת 'משכנות יעקב' - רח' קהילות יעקב 2, בית הכנסת 'היכל שמואל' - רח' נויפלד 10, ובית הכנסת 'איילת השחר' - רח' אושיסקין 2".

"כמו כן החלטנו להוסיף מקום מבחן חדש בגבעת שאול בירושלים בגלל מספרם הגבוה של הנבחנים באזור, ומעתה יהיה מקום מבחן קבוע בעז"ה גם בבית המדרש 'ברכת יוסף' ברח' אלקבץ 48, מהשעה 9:45 ועד השעה 12:00".

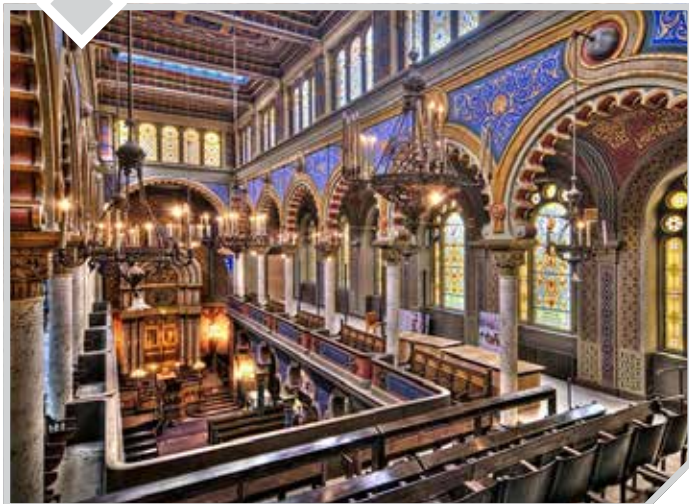
077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

48 שעות חלפו, הגיעה שעת התפילה בשבת בבוקר. לפתע פתאום, דקות לאחר תחילת התפילה - נשמע קול נפץ עז, ו'בום' מהדהד החריש את אוזני המתפללים. מאוורר תעשייתי ענק צנח מהתקרה הגבוהה למול עיניהם הנדהמות של המתפללים

כוחה של מידת הויתור, והבנוס המיוחד משמים שמגיע לכל מי שזוכה לוותר

בית הכנסת ירושלים בפראג (אילוסטרציה)

ואז, ביום מן הימים, סתם ביום חמישי שגרתי, לפתע פתאום, ניגש אליו יהודי אחר ממתפללי בית הכנסת, והחל לגעור בו: 'אדוני, המקום בו אתה יושב שלי הוא. פנה את עצמך מכאן בבקשה!' אמר הלה בטון סמכותי שאינו משתמע לשתי פנים, כשהמתפלל היושב במקומו - נבוך, המום, מבולבל, תוהה, משתומם ונדהם גם יחד!

'מה לך מתעכב?' - שמע לפתע שוב את קולו של החוצפן, 'קום ולך מכאן. זהו המקום שלי. יש מביין?' - - -

לא, אין מביין. אין כאן כל מקום לתבונה או הבנה. מדובר בעוול שלא יאומן - הן הוא יושב כאן, כבר 15 שנים! הוא כבר גידל כאן דור, יושב כאן בקביעות. לפתע פתאום מגיע מאן דהוא, וטוען בטענה ברורה ופשוטה, שעליו לפנות את המקום לטובתו. היתכן כדבר הזה?!

מתוך ההלם האדיר, בקושי הצליח האיש להגיב, ומילמל בשקט '15 שנה אני כאן...' - אלא שדורש המקום בקושי שמע, וכבר התפרץ: 'ואתה חושב שאינני יודע מה קרה לפני 15 שנה? הלא עד אז - אני הייתי יושב בסמוך לרב, מקומך היה מקומי, ואז הרחיבו את בית הכנסת, המקומות השתנו, ואתה זכית במקום הזה. אבל הוא נותר שלי!' - טען בחוסר בושה...

האווירה הפכה עכורה, כל יושבי בית הכנסת נעו באי נוחות בכסאותיהם, ממתניים לראות כיצד יפול דבר. ומיודענו היושב במקום כבר עשור וחצי, חמתו בערה בו. וכי סיפור היסטורי מלפני 15 שנה יכול לעקור אדם ממקומו? וכי כך הדין והצדק? ההגיון הבריא להיכן נעלם?!

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"בגדי קדש לאהרן אחיך" (שמות כ"ח, ב')

העולם המדעי הקליני כולו סובב הולך סביב רעיונות לשיפור אורך ואיכות החיים. עולם הרפואה פועל ללא הרף סביב הבטחה לבני האדם, לשיפור באיכות ובאורך חייהם. אפילו מי שמבטיח הצלחה כלכלית או מעמדית, בעצם מבטא הוא הבטחה לשיפור איכות החיים - וממילא אורכם, ובעצם - כל פרסום שפונה אלינו, כל מחקר שמבוצע, כל מה שמעסיק את העולם - הוא לשפר את איכות ואורך החיים.

האם כל המאמץ הזה כדאי? - ספק גדול. במקרים רבים הנסיונות עולים בתוהו, מאמצים חובקי עולם והון תועפות שמושקע ללא הרף - יורדים לטמיון, מכל אלה יוצא מעט מאוד, אם בכלל. אז מה באמת הדרך? איך אדם כן יכול להבטיח לעצמו שיפור באיכות ובאורך חייו? האם יש נוסחה שמבטיחה את זה באמת?!

הסכיתו ושמעו גילוי שמיימי נדיר, שחז"ל חושפים אותו במסכת חגיגה. מסופר בגמרא על יהודי שנלקח מהעולם בטרם עת לאור גזירה שנגזרה עליו, והגמרא מגלה מי הוא זה שזכה בשנים 'המיוותרות' שנותרו. ובכן, בהעברה בנקאית שמיימית, הועברו השנים שנותרו לזכותו של יהודי אחר, וכל זאת למה? - כי הוא היה יהודי שהעביר על מידותיו, וותרן!

מסתבר שהאיש המוותר, שלא פעם נראה בעיני זולתו כחסר עמוד שדרה או נתון ללחצים, הוא דווקא איש עסקים ממולח. הוא מביין היטב שעדיף לו לוותר על איזו זכות המגיעה לו בדין וביזר, ולהמירה בכמה שנות חיים מאושרים. כדאי לו להקריב משהו שהוא זכאי לו בצדק, ולהחליפו בעוד כמה שנות נחת ושמחה בעולם הזה!

'בום' באמצע התפילה...

בית כנסת קהילתי פלוני, בטבורה של שכונת בורו פארק שבברוקלין ניו יורק. במזרח בית הכנסת, סמוך מאוד לכסאו של הרב, יושב יהודי שקבע כאן את המקום לתפילתו. כבר 15 שנה שהוא מתפלל בבית כנסת זה, יושב במקום הזה בקביעות, והוא מודה על הזכות שנפלה בחלקו, לשבת סמוך לכסאו של הרב. הוא מבחין כי ילדיו מביטים על הרב לאורך כל התפילה, ולומדים ממנו כיצד תפילה צריכה להיראות, מהי יראת שמים, כיצד ניגשים למלך מלכי המלכים...

ונוצר ביניהם ויכוח על סכום נכבד, למעלה ממאה אלף שקלים. ר' יוסל תובעו לדין תורה, וכצפוי - מנצח, שכן הצדק עמו. אבל הלה מוסיף להתלבו, לא מוכן לשלם, ולמרות שהפסיד בדין - הוא מנסה לטעון בכה ובלע...

הכסף אינו מוגיע, המהומה סביבו הולכת וגדילה, הוצאות נוספות מתווספות, כאב ראש שר' יוסל אינו רגיל בו. מצד שני, הלה מתברר כנוכל של ממש, שמהתלבו ובבית הדין גם יחד. ר' יוסל כבר מייחל ליום בו יזכה לקבל את סכום העתק שבתביעה, בינתיים הוא מעביר את ימיו בין פרנסה לדיונים משמימים, דבר לא היה רגיל בו...

ואז, ביום מן הימים, לפתע חש כאב חד ברגל. הוא מנסה להמשיך לדרכו ומקווה שהכאב איכשהו יעבור, אך כשהכאב הולך ומחמיר וכל משככי הכאבים לא מצליחים לנצחו - הוא פונה לרופא אורטופד, שמפנה אותו לסידרת בדיקות, בסיומה נקבע כי לקה בזיהום חמור בתוככי רגלו.

לראשונה בחייו, הסתגל ר' יוסל לבליעת כדורים ומריחת משחות ערב ובוקר וצהריים, בנסיון להציל את הרגל. אבל הזיהום העקשן הלך וגדל, לא אותת על סימני כניעה מתקרבים, והרופאים הפכו אובדי עצות. חולפים עוד כמה חודשים, הרגל מנופחת, פצועה, הזיהום אוכל בה כל חלקה טובה. ר' יוסל עזב את עבודתו, הרופאים ערכו התייעצות, ובסיומה הוחלט:

ניתוח כריתה! יכרתו לו מחצית מהרגל, ויחליפו אותה ברגל תותבת! ר' יוסל ההמום שמע את הבשורה ונחרד. טרם הספיק להתרגל למצב בו הוא סובל וחלוש, ולפתע מתברר שזה בלתי הפיך, ואין מנוס מלהיפרד מהרגל לנצח. לבו חישב להישבר, היטב הבין כי העתיד כולו משתנה עכשיו לנגד עיניו, מי יודע אם יוכל עוד ללכת בחופשיות, אם יזכה לרקוד בנישואי ילדיו כשרגלו רגל תותבת...

לא נותרה ברירה, הוא קבע תור לניתוח כריתה, וכבר מדדו את רגלו כדי להתאים לו רגל תותבת. בין לבין התקשר הטוען הרבני, ובישר לו כי הפסיקה הסופית תינתן בעוד מספר ימים, וסכום התביעה עומד כבר על קרוב ל-200,000 ש"ח. ר' יוסל ניסה להתנחם בכך, כי אם לא יזכה לשוב לעבודה - לפחות יזכה בסכום כסף נדיב שיסייע לו בעתיד...

ואז, ביום בהיר, בצהרי היום, מצלצל הטלפון בביתו, ומעבר לשפופרת - קול נעים ואצילי, אפוף הוד, קולו של רבו, כ"ק האדמו"ר מפינסק קארלין ז"ל, הדורש בשלומו ובשלום הרגל. ר' יוסל נאנח, סיפר לרבי על התור שקבע לניתוח כריתה הרגל, ושב ונאנח, כשהרבי נאנח יחד עמו. ואז אמר לו הרבי:

'אבל אני התקשרתי, כדי להציע לך עיסקה: אם תוותר ליריבך על מלוא הסכום ותמשוך את התביעה - אני מבטיחך נאמנה, באחריות, שלא תצטרך לכרות את הרגל, שהיא תשוב ותבריא לחלוטין. אני מציע בפניך את הרעיון, תחליט מהר ותודיע לי!' - סיים הרבי, בירכו בחום, וניתק את השיחה.

ר' יוסל קרס על מושבו, המום ומבולבל, ידיו רועדות, ראשו מסוחרר, עיניו קרועות. רבונו של עולם, מה קורה כאן? האומנם? הוא חסיד של הרבי, חסיד גדול אפילו. הנתבע הלז - לא רק שאיננו חסיד פינסק

רגע לפני שפתח את פיו להגיב ולהשיב חורפו דבר, נזכר שקיבל על עצמו קבלה טובה, לוותר. הוא ראה בכל העניין נסיון משמים, הטעין עצמו בכוחות נפש אדירים, ועשה את הבלתי יאמן: הוא פשוט קם מהמקום, וצעד אחורה לירכתי בית הכנסת. בלי אומר ודברים, בלי מריבות ובלתי טענות. פשוט ויתר, באומץ ובעוצמה רבה. זה לא היה קל, הוא נדרש לכוחות נפש עצומים, אבל הוא עמד באתגר בגבורה! עד מהרה סודר לו מקום חילופי, אי שם, הרחק הרחק ממקומו הראשון. בעל הזרוע הופתע, הוא ציפה לקרב משמעותי בהרבה, והתיישב בחדווה במקום שפינה לעצמו שלא בדין ושלא בצדק. כל מתפללי בית הכנסת נדהמו מגדלות רוחו ועוצמות נפשו של המתפלל שוויתר על המקום, הרי כולם יודעים עד כמה הוא צודק, עד כמה נגרם לו עוול...

48 שעות חלפו, הגיעה שעת התפילה בשבת בבוקר. לפתע פתאום, דקות לאחר תחילת התפילה - נשמע קול נפץ עז, ו'בום' מהדהד החריש את אוזני המתפללים. מאורר תעשייתי ענק צנח מהתקרה הגבוהה, היישר על המקום שנלקח ממיודעינו הוותרן, נוחת בדיוק על הכסא בו הוא אמור לשבת!

הרב היושב בסמוך ניתר ממקומו בבהלה, כל המתפללים עמדו המומים לנוכח ההתרחשות, ומרחוק, ממקומו החדש, ניצב לו הוותרן, שעתה גילה כי הויתור הציל את חייו!

למרבה הנס, המתפלל שנאבק עמו על המקום, טרם הגיע לבית הכנסת. אך כל המתפללים, בראשות הוותרן, המה ראו והפנימו: אילולא הויתור - אותו יהודי היה יושב על מקומו הקבוע, והמאורר הכבד היה נופל ישירות עליו, והתוצאות מי ישורן. בחסד ה' וברחמי ה' הוא החליט לוותר, לפנות את המקום. עתה הוא מבין כי הויתור הזה - למעשה הציל את חייו, הביא לו אריכות ימים. ה' ישמור אם היה מתעקש לעמוד על צדקו...

וסיפור נפלא זה, אותו כתבו מתפללי בית הכנסת במכתב עדות אישי שהתפרסם בבטאון 'קול ברמה', מאיר לנגד עינינו עד היכן מגיע הויתור, עד כמה לפעמים - הבורא יתברך מציב בפנינו נסיון של ויתור, כדי שנעמוד באתגר ונקנה לעצמנו ניסים פלאיים וישועות נכספות. ברגע ההתמודדות והמריבה קשה לקבל החלטה נבונה, אבל עכשיו אנחנו יכולים להחליט:

אנחנו ותרנים. יכול להיות שזה ידרוש מאיתנו כוחות נפש אדירים, יכול להיות שזה יעלה לנו במאמצים מרובים, אבל כאלה אנחנו, נקודה. אנו מבינים שזה הרבה יותר כדאי, משתלם פי כמה. לעתים נוכל לדעת למה זכינו בזכות הויתור, לפעמים לא. אבל תמיד נהיה בטוחים שהויתור הוא כלי חזק ועוצמתי, לעורר רחמי שמים. הבה נאמץ אותו בכל הכח, כן, נהיה וותרנים. המעביר על מידותיו זוכה לשכר רב וכדאי במיוחד, הבה נהיה כאלה!

רגל במקום תביעה...

ר' יוסל - מכוונה בחיבה גיבור סיפורנו, ולא בכדי. הוא נחשב איש חביב, שופע חיוכים, נחמד ואדיב. לפרנסתו הוא משמש כשיפוצניק, ושמו הולך לפניו - היושר, האמינות, מילה זו מילה. אלא שפעם אחת נקלע לתקרית עסקית מול סוחר חומרי בניה שהתגלה כרמאי,

למבחן הראשון ניגשתי אף שהרגשתי שעדיין אינני מוכן כראוי וכדומה. אך זאת ידעתי, אני חייב 'לקפוץ למים'. כעת, בחודש השני, אני בהחלט מרגיש שכל הלימוד כבר נעשה בצורה הרבה יותר ברורה וחזקה בדרך להצליח במבחן בסייעתא דשמיא

סדרת שיחות עם חברי מסגרת מבחני 'דרשו'

הרה"ח ר' אהרן כהן

קופצים למים ונבחנים

אלפי לומדי 'הדף היומי' הצטרפו בחודש האחרון למסגרת מבחני 'דרשו'. בלב רוטט ורוגש נכנסו והתקבלו בסבר פנים יפות. מול המבחן ובמתח קל ישבו ותמצתו את עמל לימודם החודשי. עם סיום המבחן המסכם את לימודם החזירו את המבחן לידי האחראי, ובסיפוק ובאוויר המשיכו בהתחדשות בהמשך ההשקעה לזכות לדעת את הלימוד, בדרך למבחן הבא...

לצד כל היש הגדול זה ישנם עדיין רבבות ואלפים המשקיעים ולומדים בעקביות את 'הדף היומי' או שאר הלימודים, אך לכדי מבחן עדיין לא הגיעו. רבים מהם אף ביקשו ומבקשים: המשיכו להעלות את הנושא על סדר היום, אל תניחו לנו לשכוח מזה. תקוותנו שגם נזכה ונגיע לזה...

על כן פנינו השבוע לשיחה עם המחנך הידוע הרב פנחס ברייער שליט"א - שזכה והוא אישית אחד מאלפי הנבחנים החדשים - לשמוע ולהשכיל, בתקווה שהדברים הנעימים היוצאים מהלב יביאו עזר וסיוע לכל אחד בהמשך התקדמותו האישית בלימוד וידיעת התורה.

"לכולנו יש רתיעה והסתייגות מהמבחנים", מקדים הרב ברייער בחיור, "מהחידור או מהשיבה. המושג מבחן מעביר לנו כמין צמרמורת לא מענגת. כך, שקודם כל אנחנו צריכים פשוט לנפץ ולנצח את הפחד הזה לגמרי. ברגע שנקלוט ונרגיש שזה בסך הכל 'טריגר' ועזר אישי שנצליח להתקדם, כל הגישה תהיה משוחררת ונעימה ביותר".

איך באמת מתגברים על הפחד? נוגעים אנו בליבת העניין.

"לדעתי, אחת הסיבות שאנו מפחדים מההצטרפות למסגרת המבחנים היא, שהרי ממיילא לא נצליח להיבחן גם בנזיקין, קדשים, אז מה, ניבחן וניכשל?!

"העצה הפשוטה לזה, היא השינוי בגישה: מעכשיו נחשוב כפי האמת לאמתה. כל מבחן הוא רווח של מיליון דולר. האם נעשה את כל המבחנים ונהיה מיליארדרים? לא בטוח. אבל כל מבחן מהווה רווח של עצמו. אתה יודע מה זה לדעת מסכת שלמה. כזה רע לדעת מסכת ברכות?! ומי מדבר לדעת גם מסכת שבת?!

"אני זוכה ומוסר שיעור בסדר 'הדף היומי' בשעות הבוקר", מוסיף

הרב פנחס ברייער

הרב ברייער, "חברי השיעור כבר רגילים למשפט אתו אני מסיים את השיעור. 'למדנו דף גמרא. היה שווה לקום'. כשאכן זה הרעיון, מותר וכדאי לשאוף ולחלום על דברים גדולים, אבל רצוי כל העת לזכור: כל התקדמות ותוספת קטנה, הכל רווח!".

מהי באמת המעלה להיבחן על הלימוד?

"קורה ובן אדם מדבר בטלפון ומישהו מקריא לו מספר טלפון הנחוצ לו, כשהוא מבקש מחבר: 'תזכור רגע את המספר...'. כמה שניות צריכות לעבור עד שהלה ישכח בכלל את המספר? לא הרבה. אך מה יקרה באם אביו יבקש ממנו תזכור את המספר..."

"מה ההבדל? למה שם אחר דקה הוא כבר לא זוכר בכלל את המספר, וכאן שביקשו ממנו לזכור הוא זוכר את זה אפילו אחר יום", הוא שואל רטורית כשהוא ממשך בנעימות, "אלא למוח שלנו מגיע הרבה הרבה חומר ואינפורמציה, כל החומר מגיע והולך. אך ברגע שהמוח מקבל את השדר, זה משהו חשוב, אז המוח מאכסן את זה באופן שעומד לנו לזיכרון.

"וזה בעצם הרעיון של המבחן - כשאנו מתיישרים ללמוד, אז ברגיל אנחנו מתאמצים להבין וכו', אך ברגע שהמוח שלנו יודע שאחר שבוע או חודש יש גם מבחן אז הכל מקבל יחס אחר לגמרי. וזה נכנס ונשמר בזיכרון".

יש הבדל בלימוד עצמו?

"מה השאלה?", מתלהב הרב ברייער. "מתיישרים ללמוד וכל הזמן בתתמודע זוכרים: אנחנו הולכים להיבחן על הלימוד, אין מצב

השולחנות היו מלאים בכל הסוגים והגוונים, אברכי כולל צעירים לצד זקני תלמידי חכמים, בעלי בתים ואנשי מעשה, כולם ישבו שקועים וממלאים את התשובות לשאלות בשיא החיוניות. זה היה פשוט מדהים. שווה רק לבוא ולראות".

מה תענה לחבר או מכר שיתעניין האם להצטרף למסגרת המבחנים? "מ'לא להיבחן' בטח לא תדע. באם תיבחן זה ספק", הוא נשמע מחויך. "כבעל ניסיון אשוב ואומר: צריך לקפוץ למים, לאחר מכן לומדים וקולטים יותר טוב איך וכיצד כדאי להתכונן. בכל מקרה", הוא מטעים, "לאחר המבחן הראשון, שכשכבר ניסו וראו מה זה מבחן, כל הלימוד מקבל גישה אחרת לגמרי. משהו ששווה וחייבים לטעום", הוא מסיים בסיפוק מאושר ומגרה.

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

לחפף חס ושלום, צריכים להבין ולדעת הכל על בוריו". למשל הוא מציין רעיון שאגב הולך ומתפשט מאוד אכן לאור ההתרבות הגדולה של הנבחנים, "בשיעור שלנו הוספנו, ובכל סיום שיעור אנו משקיעים כמה דקות לסכם בקצרה מה למדנו היום, כשכל הלימוד הוא אמנם ברמה של להבין, אך גם לדעת".

איך היה המבחן הראשון?

"כמו שהקדמתי, את הרתיעה והפחד מהמושג 'מבחן' עלינו לשבור. על כן למבחן הראשון ניגשתי, אף שהרגשתי שעדיין אינני מוכן כראוי וכדומה. אך זאת ידעתי, אני חייב לקפוץ למים'. כעת בחודש השני אני בהחלט מרגיש שכל הלימוד כבר נעשה בצורה הרבה יותר ברורה וחזקה בדרך להצליח במבחן בסייעתא דשמיא. "בכלל", מבקש הרב ברייער לציין, "נכנסתי כאן בעירנו אשדוד למוקד המבחן בבית המדרש של בעלזא ברובע ג' ופשוט התרגשתי.

המשך מעמוד 25 | הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

מכניס את הכל לשק גדול ומניח בפח האשפה! ולמרבה הפלא, הנס הגדול אכן קם והתחולל: בתוך פחות משבוע - לפתע פתאום החל הזיהום לאבד נפח. ר' יוסל מביט בו, אינו יודע אם הוא חולם או הוזה, או שמא זו מציאות. הוא מזמין בדיקה, ולנוכח תוצאותיה - הרופא לוחץ עליו, מתחנן אליו, מתעקש: 'תגלה לי מה עשית, תגלה לי איזה טיפול עברת. זה לא יכול להיות!'

עוד שבוע, עוד בדיקה, עוד שבוע, ועוד בדיקה. הוא כבר יכול ללכת! - הוא נכנס אל הרופא שקבע לו את ניתוח הכריתה, והלה אומר לו 'התותבת מתאימה לך בדיוק, עשו לך את זה נהדר!', ור' יוסל, באושר בלתי מוסתר, מסיר את הגרב ומראה לרופא רגל בוחקת, בריאה, חזקה, מהלכת, כאחד האדם ממש!

והיום, צאו וראו בירושלים, אי שם על הפיגומים, מקפץ ר' יוסל בשתי רגליים בריאות. וכל מי ששואל אותו אם לריב או לוותר, אם להתעקש או לנהוג לפני משורת הדין - הוא לא עונה, הוא רק מניף רגל. בריאה, חזקה, הולכת, אמיתית, ואומר באושר: 'זה תוצאה מוותר. הויתור העניק לי רגל במתנה!'

סיפור נפלא זה, אותו כתב הרב יצחק ברבר שליט"א, מחדד לנגד עינינו את הכח של ויתור לחולל ישועה מעל לדרך הטבע, באופן פלאי ממש. הנה כי כן, יהודי שהתיק הרפואי שלו היה סגור וחתום, שכולם קבעו חד משמעית שעל רגלו להיכרת - אבל ויתור אחד פתח לו שער, העניק לו ישועה מעל לדרך הטבע.

יהודי יקר, אתה צודק, באמת צודק, אבל בחיים תהיה חכם. לוותר דורש כוחות נפש, לוותר דורש מאמץ, אבל הוא כדאי, כל כך כדאי. אל תוותר לעצמך על הזכות לוותר, על הזכות לפתוח לעצמך שערי ישועות למעלה מדרך הטבע. הענק לעצמך את הזכות הכבירה והפלאית, תפרגן לעצמך את העונג לוותר, ותראה בעיניך כיצד ויתור פותח שערי שמים, מפתיע בישועות נשגבות ויוצאות דופן!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

קארלין, הוא אף התנכל לא פעם לרבי ולמוסדותיו. לוותר לו על כל התביעה? אחרי כל הימים והלילות, הדחיות והדיונים, ההוצאות המרובות והטירחה האינסופית?!

לא! הוא לא מסוגל! איך הוא יכול לוותר? הלא הנתבע הלו, איש רע מעללים, שמתחמק פעם אחר פעם. לוותר לו? - לכל העולם הוא מוכן לוותר, רק לא לברנש הזה! וכל הכסף? - הלא מדובר בהון תועפות, איך הוא יכול לוותר עליו?! ומצד שני, זו עיסקה שקשה לסרב לה. הן הרבי מבטיח, מבטיח! - שהרגל תשוב לאיתנה, שניתוח הכריתה יהפוך למיותר, שהוא ישוב להלך כאחד האדם. זה שווה לו כל הון שבעולם!

מלחמה התחוללה בלבנו, מלחמה קשה ומייסרת, בסיזמה החליט באומץ: הוא ינהג לפני משורת הדין, הוא יוותר. זה דורש מאמץ על טבעי מצידו, אבל זה בדיוק מה שהוא מבקש מבורא עולם - לנהוג בו לפני משורת הדין, להציל את רגלו באופן על טבעי. זהו, זה סגור. הוא מבטל את התביעה!

וכדי לעמוד בדיבורו, על אתר הוא מתקשר לטוען הרבני, ששומע, המום, ור' יוסל מנצל את ההלם כדי להיפרד ממנו ולחייג אל הרבי. 'החלטתי. הודעתי למשורך את התביעה!' - 'נפלא!', מגיב הרבי בחדווה, 'אתה יכול לוותר את התור שקבעת לניתוח הכריתה, ותבטל גם את הזמנת הרגל התותבת. פשוט חבל על הכסף...'

'האמנם?' - שואל ר' יוסל, 'בטוח? לבטל הכל? אולי נמתין לראות?' - 'לא צריך לחכות!' - משיב הרבי באמונה ברורה, 'זה ברור לי. נהגת בו לפני משורת הדין, ויתרת. ברור לי שנושעת, ברור לי שבורא עולם יסדר את העניינים. תבטל, תבטל הכל, רפואה שלימה!'

ר' יוסל מניח את השפופרת על כנה, ומתקשר לבטל את הניתוח. כל מי שדיבר אתו בשעות ההן - היה בטוח שנשתבשה עליו דעתו. הטוען הרבני, הרופאים, המכון האורטופדי שמייצר רגליים תותבות - כל אלה קיבלו הודעות ביטול בזו אחר זו, ולא נחה דעתו של ר' יוסל עד שהוא לוקח את המשחות, הרטיות, התחבושות, התרופות

פרט חשוב: היא אף פעם לא נתנה לעצמה הנחות. הייתה קמה כל בוקר בשתיים או שלוש לפנות בוקר כדי להספיק את כל התהילים שלה ועוד דברים נוספים עד ל'נץ'. גם כשהייתה מאושפזת פעם בבית חולים (עם בעיה של לב כמדומני) קמה באותה שעה. לא רק קמה אלא קפצה מהמיטה! מבלי להתחשב במצבה ובשעות השינה המעטות. בכל התנאים ובכל המצבים לא ניסתה להקל על עצמה. הלב הטוב והרחב שלה היה עבור כולנו דוגמה אישית יותר מכל דרשות בחינוך". (הרב משה יעקובוביץ. כתיבה ועריכה: א. וויל. מתוך 'בית נאמן' כ"ט בתשרי תשע"ב)

שהפקירה את כל כולה לטובת כלל ישראל, ועם זאת המשיכו בעלה והילדים והנכדים להיות בראש הפירמידה ובמקום הראשון אצלה - קשה לתפוס איך הצליחה בכך. "טלפון - קו או מכשיר - לא היה בביתה. כשרצתה להתקשר אלינו הילדים או הנכדים או אחיותיה, הייתה נעזרת בטלפון נייד שאשה אחת מהשמשיות או המשב"קיות שלה ליוו אותה נתנו לה. כשדיברנו אתה השמענו לה את החדשות או החכמות של כל אחד מהנכדים, כמו לכל סבתא טובה, כאילו לא עומד עליה כל העולם. יש להדגיש

המשך מעמוד 11 | הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א

פחד ומורא נטל את התרנגול ובא לשאול את רבי צבי פסח פראנק, רבי צבי פסח ראה שיש כאן שאלה חמורה... אמר לו: "את העוף הזה טרחת בשביל ר' חייקל", אמר רבי צבי פסח לרבי שלמה זלמן: "אתה רואה את המשקפיים שלי? כאן קשה לי לראות היטב, אכנס למטבח ששם האור גדול יותר", נכנס רבי צבי פסח ושהה שם כמה דקות והחזיר לו את העוף מעוטף בנייר ואמר לו שזה כשר בתכלית הכשרות.

ר' שלמה זלמן יצא מביתו ופתח את העטיפה והנה שם לב שזה לא העוף שהביא. רבי צבי פסח ברוב צדקותו וחכמתו החליף ונתן לו את העוף שהיה מיועד בעבורו, וזה היה בזמן 'הצנע'.

(מתוך הספר 'מידות והנהגות טובות')

הצנע ולא השיגו עופות; ואפילו שבמושבם בפרוזדור ירושלים גידלו עופות, אבל הייתה שמירה מעולה בקסטל לבדוק כל מכונית ומכונית ואוטובוס, ואם מצאו תרנגול בידי אחד מהם החרימוהו.

אך יהודי כר' שלמה זלמן וייספיש לא יאמר נואש. הוא נסע למושב וקנה תרנגול והחביאו תחת מעילו ועלה לאוטובוס, כשהגיעו לקסטל הגיעו הפקחים, ועשה עצמו כאינו מרגיש טוב, ניגש אליו המפקח ואמר לו: "אינך מרגיש טוב?", אמר: "יהיה בסדר, אני כבר רגיל בזה", ועזבו.

הביא את התרנגול לביתו והשוחט שחטו, ואשתו הכשירתו, אך אשתו באה אליו במהומה: "נראה לי שיש שאלה על התרנגול. ברוב

המשך מעמוד 22 | הרב בנימין בירנצוויג

מבקש אני כי תתן לי את שכר המצוה שקיימת היום! הילד הנרגש הביט אל הרבי ושאל בתדהמה, הרבי רוצה את שכר המצוה תמורת המטבע? כן, השיב הרבי, היום קידשת שם שמים באופן בולט בכך שלא הרמת את המטבע בגלל קדושת השבת, כזו שלמות של מעשה מצוה מצד ילד קטן, הנה לפניך מטבע זהב אחרת שלך היא, אני מבקש רק את שכר המצוה, איצ'לה היה המום, האמנם היתה זו מצוה כ"כ גדולה?! האמנם היה ערכה כה גדול?! הוא הביט במטבע הזהב וחישב במהירות כל מה שאפשר לקנות באמצעותה עבור משפחתו, ואז הוא נשא עיניו אל הרבי ואמר, אם כה גדול ערכה של המצוה שעשיתי, הרי שהמצוה אינה עומדת למכירה! גחן הרבי לעבר הילד ונשק לו על מצחו.

במשך שנים רבות נהג ר' יצחק לספר לילדיו ונכדיו שהלקח הזה אותו למד בילדותו מהרבי מטשרנוביל המחיש לו מכל מה שלמד במשך שנותיו בעתיד את גודל המשמעות של קיום המצוות בטוהר הכוונה והשלמות, כמה גדול משעה מצוה כזה לפני הקב"ה.

בשעת אחר צהרים מאוחרת, עשה הילד המדוכדך את דרכו חזרה לעבר בית המדרש של הרבי מטשרנוביל הרב נחום טברסקי זצוק"ל שם נהג אביו להתפלל מנחה ולאכול סעודה שלישית.

בדרך כלל היה זה תפקידו של איצ'לה לסדר את הכסאות לערוך את השולחנות ולהגיש את המזון עבור כל הסועדים במחיצת הרבי, אך הפעם חרג ממנהגו והצטנף לו בפניו בחוסר מעש, הרבי מטשרנוביל שחיבב מאד את הילד הבחין שמהו אינו כשורה, הספסלים והכסאות נותרו באי סדר, והוא תר בעיניו אחרי איצ'לה, הרבי ראה את הילד העצוב היושב לו לבד בקרן זוית, ניגש הרבי אל הילד ושאל אותו מה קרה היום? אתה נראה כ"כ עצוב, כולנו זקוקים לך לעריכת השולחן, סיפר איצ'לה לרבי את קורותיו באותה שבת והביע את עיזבונו הגדול על הזדמנות הפז שהוחמצה, הרבי הקשיב בתשומת לב, ואז נטל את ידו של הילד ואמר לו, בוא איתי אל השולחן עכשיו, ואחרי צאת השבת בוא בבקשה אל ביתי.

במוצאי שבת יצא הילד יחד עם הרבי לעבר ביתו שהיה צמוד לבית המדרש, שם בבית פתח הרבי את מגירת שולחנו והוציא ממנה מטבע זהב דומה לזו שראה הילד בסימטה בעיר העתיקה, הנה המטבע הזו שלך, אמר הרבי, אבל אני נותן לך אותה בתנאי אחד,

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו לו: bdirshu@neto.net.il

המשא הכבד עד תחנת האוטובוס הסמוכה, כשאותה זקנה מרעיפה על ראשו ברכות לרוב, ושכמוהו ירבו בישראל וכו'.
לעת ערב, בסעודת ליל שבת קודש, סעד אצלו בנו על שולחנו את סעודת השבת, ואמר אז לבנו, שכאותה תפילה מנחה שהתפלל לאחור הכנה שכזו באותו ערב שבת לא התפלל מימיו! הוא היה מלא רגש וחיות קודש והתפלל בבכיות עצומות כפי שלא התפלל מעולם! (מתוך ספר 'טיב המעשיות')

אשה מבוגרת, בקושי נשרכת בדרכה עם כל הכבודה הזו, ועליה עוד להיגרר עד תחנת האוטובוס ומשם להעלות הכל לביתה... כיצד תספיק אחר כך לבשל ולהכין את כל זה לכבוד שבת?
וממחשבה למעשה, הוא ניגש תיכף לאותה אשה וביקשה לזכותו במצווה - הוא רוצה לסחוב עבורה את חבילותיה הכבדות.
האשה הזקנה הודתה לו מאוד, היא כמובן לא הכירה אותו ולא ידעה כלל שזה אחד מגדולי הדור. הוא סחב כך ברחובה של עיר את כל

המשך מעמוד 15 | הרה"ח שמעון טיקוצקי

לא נתקררה דעתם עד שהחליטו לנתק כל קשר ושייכות עם הרבי ועדת חסידי באיאן בכלל.

האיש סיים את סיפורו. ר' צבי אלימלך כבר הבין היטב את פשר התגובה לה 'זכה' בבית הכנסת, אך זו כבר בטלה ומבוטלת הייתה לעומת הסיפור הנפלא וגדוש הלקח שזה עתה התגלה לו: עד היכן הגיעה עמידתו התקיפה של מורו ורבו הרבי מבאיאן ז"ע על שמירת גדרי הקדושה ללא שום פשרות.

(מתוך 'המבשר תורני' תרומה תש"פ. מקור: 'ליקוט בענייני תורה ותפילה ועבודת השי"ת' - יו"ל ע"י קהל עדת חסידי באיאן, מפי הרה"ח ר' פסח ליווי שליט"א, ששמע מפי הרה"ח ר' צבי אלימלך פריזנד ז"ל)

כשהם בטוחים שמול הצעה כזו כבר לא ניתן יהיה לסרב. אך הרבי ר' מרדכי שלמה זי"ע הורה להשיב להם באותו נוסח בדיוק בו השיב למן הרגע הראשון:
"כל עוד לא יתקנו את הטעון תיקון לא אוכל להשתתף במעמד בשום אופן שהוא".

בני הקהילה שכל שיחם ושיגם נסוב סביב ה'מאני', כסף כסף וכסף, פשוט לא מסוגלים היו לקבל את תשובתו של הרבי כמות שהיא, נשגב מבינתם לקלוט כיצד ייתכן שהרבי מבאיאן, החי את חייו בצמצום ובדוחק רב, יכול לסרב להצעה של סכום כסף אדיר כזה. במקום להבין את המסר הפשוט ולתקן את מה שעליהם לתקן - הם ראו זאת כפגיעה אישית.

המשך מעמוד 20 | הרב ישראל ליוש

לקיים את כל המצוות והחוקים על כל פרטיהם. מיד לאחר פורים נקרא את 'פרשת פרה', וטעם קריאת פרשה זו, לפי שבזמן שבית המקדש היה קים היו מקריבים קרבן פסח, ואין טמא מת יכול להקריבו אא"כ נטהר קודם ע"י אפר פרה אדומה, וקריאת הפרשה הרי היא אזהרה לכל אותם טמאים שיבואו להיטהר מבעוד מועד, כדי שיוכלו להקריב קרבן פסח.

אך אולי נעיז ונוסיף שקריאת פרשת פרה איננה רק הכנה לקרבן פסח הקרב ובא, אלא יש ענין בה גם אחרי פורים, כי אמנם מעלה חשובה היא לקבל את התורה מרצון ומאהבה, ולקיים את כל מצותיה בלא תחושת כפייה, אך עלולה להיגנב מחשבה מוטעית שאם הרצון הוא אשר מניע את המקיים, אם כן, מצוה שאיננו מבין או אינו רוצה בה עלול הוא להתרשל מלקיימה, כי חסר בה הרצון ונעדרת ממנה השמחה, לזאת קוראים אנו פרשת פרה העוסקת בחוק חוקי התורה, שאין בו טעם ואינו מובן, ללמדנו שכמוה כל מצוות התורה, על אף הקבלה מרצון, כפויים אנו לקיימם גם כשלא נבין את טעמם ומהותם, ואף כאשר משום מה לא נשמח בהם.

'קיצורים' הוא מרשה לעצמו לעשות...!'

ואכן לאחר זמן מה הובררו הדברים, ושמענו על הבחור עוד ספורים שהוכיחו שמעשיו של הבחור אכן מצדיקים את עונשו שנתן לו הסבא להסתלק מן הישיבה.

זהו ענין ההחמרה באיסור העליה אל ההר, הסביר הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א: הקב"ה רצה להחזיר לעם ישראל לפני קבלת התורה והחוקים, כי מעתה אינם בני חורין לעשות ככל העולה על רוחם, מעתה לפני כל מעשה שיעשו עליהם לבחון אם נאמרו בו גדרים וסייגים בתורה. הגדרות והגבולות הגשמיים סביב הר סיני והאזהרות החמורות שלא לעבור אותן ולא לעלות אל ההר, המחישו להם את המושגים 'גדרים וסייגים' ואת החומרה לפרוץ אותם, ומעתה מוכנים הם לקבלת התורה, כי אחר שהורגלו לא לפרוץ גדר זו, אפשר כבר לבקש מהם לא לפרוץ אף את גדרי התורה השונים.

ועל אף שאמרו 'נעשה ונשמע' ברצון, כיון שאמרו זאת בלא ידיעה על מה הם מתחייבים, כפה עליהם הקב"ה את ענין השמירה על המסגרת והחוקים. אם כן, ניתן לבאר שבפורים כאשר קבלוה שוב מרצון, הם הגיעו לדרגה שגם מה שהם עשו עד עתה כביכול עם תחושת כפייה, כי הרי הרצון הקודם היה בלא ידיעת פרטי התורה, מעתה הם בחרו לעשות הכל מרצון ומאהבה, ולא הרגישו כפויים

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

ברורה באיזה דברים למעט - כגון לא להתחתן ולא לבנות בית, כדי שלא יסתכנו בעצבות יתירה, אבל בעניין 'מרבנים בשמחה' אפילו אם יעברו יותר מהנצרך אין זה סכנה להיות מאוד בשמחה (ואפילו אם יגיע למצב של שמחה יתירה מן השיעור, שכבר 'עבר את הגבול' ואינו טוב) ואין צורך להלכה ברורה 'והוראה' מה לעשות ומה לא לעשות כדי למנוע זאת.

עוד ייאמר בה, כי כאן לגבי חודש אדר לא נכתב במה וכיצד מרבין, כי אין לומר למי שזכה בלאטערי (לוטו) במה לשמוח, אלא הוא עצמו ישמח בכל העולה לפי מצבו, ועל דרך זה צריך להיות 'מרבין בשמחה' - מתוך עומק הרגשת השמחה בישועת ה', וכל אחד יבטא את השמחה כפי עניינו.

בדרך צחות שמעתי לבאר מה שנקטו חז"ל בלשונם "כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, כך משנכנס אדר מרבין בשמחה", שלכאורה תמוה מהו ה'כשם' ולמה תלו הא בהא? אלא, שהרואה את חברו אוכל בשר שמן בתשעת הימים שבין ר"ח אב לתשעה בו ומשמח ב'כלי זמר' וכדו', בוודאי יצעק עליו בקול רעש גדול שהוא פורץ גדר וישכנו נחש (ראה שו"ע או"ח תקנא סי"א), כי אפילו התינוקות יודעים שבימים אלו נהגו איסור באכילת בשר ושתיית יין; כיו"ב ממש "משנכנס אדר מרבין בשמחה", שאם יראה את חברו בפנים נפולות יוכיחו על כך בכל תוקף, וידרוש ממנו להסיר עצבות מלבו ולשמוח בשמחה של מצוה.

והרי השמחה צריכה להיות 'שמחה' באמת ולא רק תחת 'עול כבד' שהוא מחויב לשמוח בימים אלו, כי אז אין שמחתו שמחה. וכמו שמספרים בדרך הלצה, שפעם היה עני ואביון שהיה נאנח תמיד על מצבו הדחוק ועל החובות הרבים התלויים בצווארו. פעם הוכיחו צדיק אחד מדוע אינו בשמחה תמיד והלוא צריך האדם לעבוד את ה' בשמחה... ויהי כשמוע כן העני נאנח שוב כדרכו ואמר: **'אוי, נתחייבתי בעוד 'חוב' עכשיו...'** וכי לא די לי ב'חובות' שיש לי עד היום...". פשיטא שזו איננה שמחה מעומק הלב כראוי.

רמז נפלא נתן אחד ממגידי מישרים שליט"א, כי שתי תיבות 'אני מאמין' נקראות הן בישר הן בהפוך - אם תעביר את האל"ף שבראש תיבת 'אני' לסוף תיבת 'מאמין'. ובא לומר שעלינו להיות 'מקשה' אחת של אמונה, הן כשהכל הולך למישרין (ביושר) הן כשהמצב הפוך ח"ו, ובכל אשר הוא פונה הוא נופל ונכשל ל"ע, גם אז יזעק 'אני מאמין'... כי הקב"ה אינו עושה מאומה לרעתו, והכל לטובתו הגמורה. באחד ממסעותיו שכר הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע 'בעל עגלה' נכרי שייקח אותו עם כמה מתלמידיו למחוז חפצו. בעל העגלה קבע את דמי הנסיעה כשהוא מחשב שה'פמליה' תמנה שישה אנשים, ואמנם למעשה היו שבעה אנשים. בטרם יצא לדרכו מנה בעל העגלה את מספר הנוסעים והנה רואה הוא שבעה אנשים, תיכף ומיד הרים את קולו על ה'חוצפה' להעלות איש נוסף על מה שדיברו ביניהם מתחילה. מה עשה הרה"ק מראפשיץ שהיה כנודע 'חכימא דיהודאי'?

שנוכל להמשיך לעלות". ואכן הם תרמו לו מידיעותיהם והמשיכו לעלות עד לקומה השמונים ושבע... ושוב התחנן בפניהם: "הבו לי מעשה כי כבר כשל הכוח לעלות את שלוש הקומות האחרונות", עד שזכר בעצמו ואמר להם: "שמעו נא מעשה שהיה... מעשה בשלושה אחים שהוצרכו לעלות תשעים קומות ובהגיעם לקומה השמונים ושבע נזכרו ששכחו למטה את מפתח החדר...".

לדין ייאמר: הנה ימים באים, ימי השמחה בהם ניתן להתעלות ללא גבול, ואף הקב"ה פותח את אוצרותיו להשפיע עלינו עד שיבלו שפתותינו מלומר די. **אך דבר אחד אסור לשכוח... את ה'מפתח'...** כלומר, ה'מפתח' להתעלות נמצא בידינו, רק בנו תלוי ועומד אם "ממנו ניקח לעבוד..." או שנישאר אותו נחשל כ'אשתקד', וח"ו שנעלה קומות על גבי קומות ונשאר את המפתח 'למטה', כי מה הרווחנו בכל הזמנים הגבוהים אם סוף דבר נשוב למטה לקחת את המפתח ונישאר שמה מחמת חוסר אונים וכוח.

והואיל והזכרנו 'מדינת סין' נימא בה עוד מילתא: שהנה ידוע ומפורסם לכל באי עולם אודות מגיפת ה'קורונה' המשתוללת בימים אלו, כשמקורה היא במדינת סין, ובימים אלו סין 'סגורה ומסוגרת' ואין מי שיעז להיכנס אליה, ואף בעלי העסקים אשר בימים כתיקונם שוהים שם הרבה מרחיקים עצמם ממקום הסכנה כמו מאש... ובאמת, אם תתמה בפני כל אחד מהם כיצד תשב בשלווה בביתך והרי בוער בך 'צורך פרנסה'... **הרי השואל לטיפש ייחשב, כי מה ל'צורך פרנסה' במקום ספק נפשות.** מעתה תגדל התמיהה פי כמה וכמה על אלו האנשים המחזיקים את ה'כלים' שיש בהם לא פחות 'ספק נפשות' שהם כמגיפה המשתוללת אשר רבים חללים הפילה - מחמת 'צורך פרנסה'... מדוע כאן 'צורך הפרנסה' מעבירתו על דעתו ועל דעת קונו... שומר נפשו ונפש ב"ב ירחק מהם.

הנה, הא דאמרו חז"ל (שם) "משנכנס אב ממעטין בשמחה" הובא להלכה בשו"ע (או"ח סי' תקנא סעיף א), ואילו "משנכנס אדר מרבין בשמחה" לא נכתב בשו"ע (רק בדברי הגמרא). וכל כך למה? כדי שלא יוכלו לצאת ידי חובת השמחה בלימוד ההלכה בלבד על דרך שאמרו (מנחות קי). "כל העוסק בתורת... כאילו...", רק יקיימוה בפועל ממש.

אמנם בדברי חז"ל במשנה ובגמרא הובאו שני הדינים, אלא שגבי חודש אדר קיצרו "משנכנס אדר מרבין בשמחה" ולא האריכו במה וכיצד, ולא ידך גבי חודש אב אמרו "משנכנס אב ממעטין בשמחה" וביארו בארוכה כיצד יש לקיים את ה'ממעטין' בחודש אב, ומדוע לא ביארו כיצד ובמה יש לקיים את ה'מרבין בשמחה'?

ושמעתי מאחד מצדיקי הדור שליט"א, דמי שבא להתלמד להיות 'רופא' ילמד בתוך הלימודים כדת מה לעשות באיש אשר בלע מדי הרבה תרופות בפעם אחת, כי הבולע הרבה מהן מסוכן הוא שיובילוהו 'משמגר ועד הר הזיתים'... אבל אם אחד יבלע כמות מרובה של ויטמינים, אנ"פ שהדבר גרוע אבל אינו מסוכן כ"כ, ואין 'הלכה' או 'הוראה' מה לעשות באיש כזה. כיו"ב, כשמורים לנו למעט בשמחה, אזי 'להגדיל' ולהרבות את הטיפול הוא מסוכן, לזה הורו לנו הלכה

וביד כל אחד מאתנו להעיד על חכמים מופלגים שכל 'חכמה' שהכניסו ב'עסקיהם' רק הביאה אותם לידי היוק והפסד, ולעומתם ידענו גם ידענו כמה שוטים גמורים שלא פסקו מעשות 'טעויות' ושטויות בעסקיהם - ואפילו טעות אחת לא החסירו בחייהם, וכל אלו רק העלום לגדולה ולעשירות. צא ותאמר: אין העשירות והעניות ממעשיהם של בני אדם, אלא ב'כרוז' שיצא מן השמים - איש פלוני ייעני, איש פלוני ייעשר...

סיפר אחד מ'סופרי סת"ם' מבני ארה"ב, כי באחת הקהילות בסמוך למאנסי שיפצו המתפללים את בית מדרשם ברוב פאר והדר בהוצאה של רבבות דולרים, גיעה עצומה השקיעו עד שהתנוסס בית המדרש לשם ולתהילה. לאחמ"כ החליט ראש הקהל להשקיע מעט אף בשיפוץ ותיקון ספר התורה שבהיכל. לצורך כך הזמין את ה'סופר' הנ"ל שיבוא לראות את הס"ת. הסופר בדק את הס"ת ונדדעזע למראה עיניו, כי ספר התורה היה פסול בתכלית, ונדרש גיעה רבה במשך ימים ושעות רבות בכדי תיקונו. הציג הסופר לראש הקהל לתקן את ספר התורה תמורת 5,000 דולרים, אך ראש הקהל שלצורך פארה של בית הכנסת מוכן היה לשפוך מעות כמים לא הסכים לשלם לסופר עבור מלאכה דחופה וחשובה זו יותר מ-500 דולרים. משיצא הסופר מפניו התקשר אל חברו שגם הוא סופר סת"ם ואמר לו: "כי לפי חזותם של ראש הקהל וקהילתו נראה שאם נשאר את הס"ת כמות שהוא הם יקראו בס"ת זה אף שהוא פסול בתכלית - עוד רבות בשנים. הבה נתנדב שנינו מזמנינו ויחדיו נתקן את הס"ת תמורת אותם 500 דולרים ותו לא מידי, ובוודאי ישולם לנו שכר מן השמים". ואכן ממחשבה למעשה, שני הסופרים ניגשו יחדיו למלאכת הקודש, ישבו שעות ע"ג שעות ותיקנו את ספר התורה שיהא ראוי לקרות בו כדת וכדין. משגמרו עבודתם באישון ליל יצאו שניהם (מאותה העיר שבה שוכנת הקהילה הנ"ל) לחזור לביתם. באמצע דרכם חיפשו אחר בית הכסא, ולא מצאו אלא בתוככי בית קברות נוצרי. בלית ברירה פנו להיכנס לשם. בשערי בית הקברות הלז עצר אותם 'שומר' ששאל לשמם והיכן מקום מגוריהם. ה'סופרים' לא הבינו לשם מה עוברים הם חקירה ודרישה זאת, מ"מ ברצונם להיכנס דרך השער מסרו לו הפרטים ונכנסו.

כעבור כמה שבועות קיבלו השניים מכתב מ'עורכי דין' במדינתם, בו כתוב שעליהם להתייצב לפנייהם ביום פלוני. המה ראו כן תמהו - מה פשענו ומה חטאתנו כי דולקים אחרינו. בהגיע יום המיועד באו השניים והודיעו להם, כי באותה שעה שהם נכנסו ל'בית הקברות' הנוצרי התקיימה הלוויה של גוי עשיר גדול. הלה ערירי היה ולא הותיר אחריו יורשים וציווה ב'צוואתו' שכל כספו יחולק שווה בשווה בין המשתתפים בהלוויה זאת. והרי לכם 'ירושת המת' - 62 אלף דולרים (כשנים עשר ידות מהסכום שהיו מקבלים מבני הקהילה אילו היו משלמים להם כפי המקובל), ונתקיים בהם "אין אדם שומע לי ומפסיד" (דב"ר ד, ה). וכבר אמר לי 'סופר' אחד כי לפליאת הדבר יש להוסיף, שמידת הס"ת היא באורך שישים ושתיים יריעות - חושבנא דדין כחושבנא דדין.

(לקט מתוך 'באר הפרשה' תרומה)

ירד מן העגלה והחל למנות את הנוסעים, כשהוא מראה לבעל עגלה שאין כאן אלא שישה (כי הרה"ק בעצמו אינו מן ה'מנויים', שהרי בעת ה'מנין' עמד מחוץ לעגלה) וכך נחה דעת הנכרי וחזר למקומו בראש העגלה - מחוצה לה, ואף הרה"ק עלה על העגלה, אך שוב סובב את ראשו והנה הוא רואה 'מעשה נסים' - שוב יושבים בעגלתו שבעה אנשים ולא שישה... חזר הרה"ק וירד לארץ והראה לו 'באצבע' שישי כאן שישה ולא שבעה, ולא פקפק יותר העגלון ונסע למחוז חפצם לשלום. באותה שעה אמר הרה"ק מראפשיץ ז"ע, כי לימוד גדול למד מומעשה זה, כי מה שנראה 'מלמטה' אינו כפי הנראה באמת 'מלמעלה'...

וכך הוא לכל חיי האדם והליכותיו, שכאן 'למטה' בהאי עלמא נראה כ'רעה', אך המתבונן 'מלמעלה' רואה את הטובה הגדולה והאמתית שיש בזה, ואין לו לאדם אלא להאמין בקב"ה ובהשגחתו מהשמים ממעל על הארץ מתחת.

וכך אמר הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, כי דרכם של בני אדם לומר: "הנה, בהביטי על העולם נראה לי כי כאן בזה העולם אין כל סדר, כאן עומד בנין וכאן עץ - זה גבוה וזה נמוך וכו', במקום זה מסובב לו אדם חסר פרנסה ומלא בצרות ומשנהו מהלך כשצרה מסוימת מעיקה על לבו, ואילו בשמים הכל מתנהל 'מסודר' - החמה יוצאת בשעה פלונית והכוכבים בשעתם וכו'..." ובאמת, כל זה אינו נראה כן אלא למי שמביט על העולם מלמטה, אבל מהמטוס יראה כי הכל מסודר להפליא בחשבון נפלא...

באמת אמרו, אין הפרנסה נקנית לא בחכמה ולא בכשרון ומעש, אלא הכל בגזירת עליון, וכמו שנאמר (משלי כב, ב) "עשיר ורש נפגשו עושה כולם ה'", וביאר ב'ליקוט הגרשוני' (משלי לא) בשם ספר 'משיבת נפש', כי העני יושב בביתו ומהרהר לעצמו 'מה רבה ה'רחמנות' עלי, שהרי מכיון שלא ניחנתי בחכמה ופקחות ע"כ עני אני. ראה זה פלוני העשיר שהינו מלא בדעת ובחכמה, וחכמתו עומדת לו לעלות במעלה העשירות יותר ויותר, כי בחכמתו הרבה הוא יודע כיצד לנהל מסחרו ומצליח בה להגדיל רווחיו עד אין קץ... אף העשיר יושב בביתו וחושב שחכמתו היא זו שהביאה לו את העשירות הרבה, ומוכיח לעצמו ממעשי העני שאין לו לחם לאכול מאחר שהוא פתי ואיש בער.

אך כאשר עשיר ורש נפגשו - והכל רואים את שניהם יחדיו, ורואים שגדולה חכמתו של העני פי כמה וכמה ואין עשיר זה אלא איש בער ולא ידע, אז יענו ויאמרו עושה כולם ה' - הקב"ה מוריש ומעשיר, לא החכמה תביא עושר לבעליה, אף לא הטפשות תחסיר לחמו, וראיה מהעני והעשיר הללו, שהעני עולה בחכמתו מעל העשיר ועשיר זה כטיפש יחשב לעומת העני. ובע"כ תאמר שהכל מאת הקב"ה - הוא מוריש ומעשיר, משפיל אף מרומם, בחשבונות של מעלה, עושה כולם ה'.

וכשיידע 'כלל' זה תישלו נפשו ותשקוט סערת רוחו בעסקו סביב פרנסתו (לא רק בענייני חכמה וטיפשות אלא בכל 'כשרון' המתבקש) כי ידע שהכל תלוי בידי שמים ולא במעשיו כלל.

◆ האם ניתן לקיים את מצות אכילת מצה ב'מצות מכונה'?
◆ מדוע אופים 'מצות יד' עגולות?
◆ מהו העובי המקסימלי למצה כשרה?

מהלכות אפיית מצות

- המצה הנאכלת בליל הסדר לשם מצות אכילת מצה, צריכה להיות שמורה מחמץ לאורך תהליך הכנתה, לשם המצוה. ובחובה זו, נכללות הלישה, רידוד הבצק, והאפייה. ולכתחילה חובה להקפיד על כך גם ב'ניקור' המצה בגלגלי השיניים. ונחלקו הפוסקים בנוגע לטחינת החיטים, אם היא נכללת בחובה זו של שמירת המצות. ורצוי להקפיד על כך בכל שלבי הכנת המצה, מהקצירה ועד האפייה.
- ראוי לכל אדם לעסוק בעצמו בלישת המצות המיועדות לקיום מצות אכילת מצה בליל הסדר, ובאפייתן; וכן נהגו גדולי ישראל, להשגיח בעצמם על תהליך הכנת המצות, ואף להשתתף בהכנתן.
- לדעת פוסקים רבים, לא ניתן לקיים ב'מצות מכונה' את מצות אכילת מצה בליל הסדר. ויש מתירים.
- האופה מצות בזמן איסור חמץ, כלומר מאחר חצות היום של ערב פסח, עד לסוף חג הפסח, 'יבטל' לפני תחילת הלישה את כל הפירורים שיפרדו מהבצק, בנוסח זה: "כל הפירורים שיפלו בשעת הלישה והעריכה, וכן בצק הנדבק בכלים, אני מבטל אותם", או: "אני מפקיר אותם". ויש שכתבו שצריך להתנות שהביטול יחול בזמן שהפירורים יפלו, או יִדְבְּקוּ לכלי.
- תנור חרס ששימש לאפיית חמץ - ניתן להכשירו לאפיית מצות על ידי הסקתו בחום גבוה, באופן שהגחלים 'ילכו' על פני כל קרקעית התנור, ויחממוהו את כדי כך שאם יתחכם בו ברזל ינתזו ממנו ניצוצות. ואין לאפות בו מצות בהסקה זו, לאחר שהגיע למידת החום הנדרשת, אלא יש להמתין

עד לאחר שיצטנן, ולהסיקו מחדש לצורך אפיית המצות. תנור חרס של חמץ שלא הוכשר כדין, ואפוא בו מצות לפסח - אם התנור אינו 'בן יומו' מבליעת החמץ, המצות שנאפו בו לפני הפסח, מותרות באכילה בפסח.

הלכות שונות בנוגע לצורת המצות ומרכיביהן

- מנהג ישראל לאפות לפסח מצות עגולות (- בלישה הידנית), על פי הכתוב בתורה על יוצאי מצרים: וַיֹּאפֹּוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגֹת מִצּוֹת; ו'עוגה' - פירושה עיגול.
- אסור לאכול בפסח מצה שעוביה טפח ויותר, משום שבעובי כזה קיים חשש שמא חלקו הפנימי של הבצק אינו נאפה כראוי, ומחמיץ.
- אין לצור צורות בבצק של המצות, ובדיעבד, אם ידוע שלא שהו בזמן עשיית הצורה משך זמן של 'שיעור חימוץ' - המצה מותרת באכילה בפסח.
- מצה שנאפתה עם מילוי של בשר או גבינה, אסורה באכילה בפסח, משום שהאדים היוצאים מהמילוי מלחלים את הבצק ומעכבים את אפייתו, ובכך הוא עלול להחמיץ.
- מצה שנאפתה עם ביצה שלימה בתוכה, אסורה באכילה בפסח, אם משום שהאדים היוצאים ממנה גורמים לחימוץ הבצק, ואם משום שבמקום המוגע בין המצה לביצה, לא נכנס חום התנור.
- לכתחילה אין לערב בבצק של המצות 'זרעונים', שהם גרעינים קטנים, כגון שומשום. אך בדיעבד, המצה מותרת באכילה בפסח.